

รายงานสรุปผล

**การขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2566
ตามแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตระยะ 5 ปี
ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต**

**เสนอต่อ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.)**

**จัดทำโดย
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**

คำนำ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563 รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ระยะที่ 3 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับค่าคะแนน CPI และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 รับทราบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับค่าคะแนน CPI และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป รวมถึงประสานความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนร่วมกำหนดมาตรการ แนวทาง และพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้สูงขึ้นและสามารถบรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในยุทธศาสตร์ด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐ ที่กำหนดให้มีการดำเนินงานที่สำคัญทั้งหมด 8 เรื่อง โดยหนึ่งในนั้นคือ “ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ” โดยมุ่งยกระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ให้สูงกว่าร้อยละ 50 และในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 21 คือการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยแผนปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดให้ในปี พ.ศ. 2580 ประเทศไทยจะต้องมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตอยู่ในระดับ 1 ใน 20 ลำดับแรกของโลก

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้มีการจัดทำโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติจริง ตลอดจนการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ในการนี้ คณะที่ปรึกษาขอขอบคุณ สำนักงาน ป.ป.ท. ในการสนับสนุนการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ท. หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุน และคำแนะนำการดำเนินโครงการฯ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

คณะที่ปรึกษา
กุมภาพันธ์ 2567

สารบัญ

	หัวข้อ	หน้า
1	บทสรุปผู้บริหาร	1
2	หลักการและเหตุผล	12
3	วัตถุประสงค์	14
4	สถานการณ์การทุจริตและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยและต่างประเทศ	14
5	การวิเคราะห์และประเมินผลการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2566	19
6	สรุปการรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	32
7	ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)	52
8	ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	53
9	ข้อเสนอ/แนวทาง/มาตรการ เพื่อยกระดับงานด้านการยกระดับค่า CPI ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	53
10	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	56

1. บทสรุปผู้บริหาร

การขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี 2566 ตามแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตระยะ 5 ปี ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต และการดำเนินโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2565 จากข้อมูลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และการประเมินสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ ผ่านตัวชี้วัดทั้งของประเทศไทย และองค์การระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการลดการทุจริตคอร์รัปชัน 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สู่การปฏิบัติจากการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในด้านการเปิดพื้นที่เชิงนโยบายในการบูรณาการความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ และ 3) การสร้างการรับรู้ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปัจจุบัน และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง โดยมีผลการศึกษาการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตฯ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2565 จากข้อมูลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และการประเมินสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ ผ่านตัวชี้วัดทั้งของประเทศไทย และองค์การระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการลดการทุจริตคอร์รัปชัน

(1) สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยและกรณีศึกษาสถานการณ์การทุจริตในต่างประเทศ

(1.1) สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ผ่านมาเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เนื่องจากความคิด ค่านิยม พฤติกรรม และผลประโยชน์ โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญที่ภาครัฐไม่สามารถแก้ไขได้ ถึงแม้ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีนโยบายและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต อาทิ การประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนการและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น รวมถึงเพื่ออำนวยความสะดวกและการใช้บริการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ตลอดจนมีการลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต อย่างไรก็ตามปัญหาการทุจริตของประเทศไทยยังพบเห็นได้ในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต อาทิ พฤติกรรมการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ

ความโปร่งใสในการบริหารเงินงบประมาณ การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำการทุจริต เป็นต้น

(1.2) กรณีศึกษาสถานการณ์การทุจริตในต่างประเทศ

สาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2503 เป็นประเทศที่มีการทุจริตอย่างกว้างในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งต่อมารัฐบาลเห็นถึงความสำคัญของปัญหาการทุจริตจึงกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาการทุจริตภายในประเทศ โดยจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพียงหน่วยงานเดียวคือ หน่วยงานสืบสวนการประพฤติทุจริต (The Corruption Practices Investigation Bureau) หรือ CPIB รวมถึงสร้างเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการเงิน และสมาคม ลดช่องว่างระหว่างเงินเดือนค่าจ้างของข้าราชการและฝ่ายบริหารของภาครัฐกับภาคเอกชน รวมถึงมีการปฏิรูปองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาต การเก็บภาษี ค่าปรับ และการให้บริการทางสาธารณะแก่ประชาชน และการสร้างเสริมสำนึกของคนภายในประเทศเกี่ยวกับปัญหาหรือโทษของการทุจริต ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์มีการทุจริตลดลงและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สหพันธรัฐมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีปัญหาการทุจริต โดยสาเหตุเกิดจากความไม่ชัดเจนของแผนงานเจตจำนงในการต่อต้านการทุจริตต่ำ ข้อบกพร่องของระบบการเมือง วัฒนธรรม และองค์กร และขาดหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือในการเอาผิดผู้กระทำความผิด การทุจริตในมาเลเซียมีต้นตอมาจากความบกพร่องของระบบการเมือง วัฒนธรรมและองค์กรภายในประเทศ นำมาสู่การกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริต คือ จัดตั้งหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Agency : ACA) เพื่อตรวจสอบกรณีการทุจริต การปฏิรูปหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Agency : ACA) ให้เป็นสถาบัน/องค์กรอิสระ พร้อมทั้งมีการจัดตั้งสำนักร้องเรียนสาธารณะ (Public Complaints Bureau : PCB) มีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบข้อร้องเรียนของประชาชนที่เกิดจากความไม่พอใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ การจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาเลเซีย (Malaysian Anti-Corruption Commission : MACC) เพื่อรับผิดชอบในการป้องกันและกำจัดการทุจริตทุกรูปแบบ การแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งมาเลเซีย พ.ศ. 2552 (พระราชบัญญัติ MACC 2009) พัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีการขับเคลื่อนให้เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณของภาครัฐ การส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อสร้างการรับรู้ สร้างการมีส่วนร่วม และความตระหนักในการต่อต้านการทุจริตของทุกภาคส่วน

เขตบริหารพื้นที่พิเศษฮ่องกง

ฮ่องกงมีปัญหาการทุจริตจากการทำธุรกรรมต่าง ๆ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางธุรกิจที่ข้าราชการ นักธุรกิจ และนักการเมืองสามารถร่วมกันสร้างวงจรการทุจริตได้ ส่งผลให้การทุจริตได้ฝังรากลึก จนคนส่วนใหญ่ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่มีความผิด และกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถเอาผิดได้ มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหา

การทุจริต มีการดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต การตั้งคณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริต (Independent Commission Against Corruption) หรือ ICAC มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น โดยการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริต การทำงานร่วมกับภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสอดส่องดูแลและการแจ้งเตือนการกระทำความผิดทุจริต โดยให้ความสำคัญกับการใช้แรงกดดันทางสังคมควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการตรวจสอบลงโทษผู้กระทำความผิด รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรมที่สุจริตให้กับทุกภาคส่วน การเสริมสร้างทัศนคติของคนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่สร้างความเสียหายจากการทุจริต

ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีแนวปฏิบัติดั้งเดิมที่เรียกว่า “อามะคุดารี” (Amakudari) ในการมอบหมายให้ข้าราชการที่เกษียณอายุไปดำรงตำแหน่งสูงสุดในบริษัทญี่ปุ่น ทำให้ปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นน้อยมาก พนักงานของ Amakudari มักจะอยู่ในอุตสาหกรรมการเงิน การก่อสร้าง การศึกษา การขนส่ง และเภสัชกรรม นอกจากนี้ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญในด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการจัดทำพระราชบัญญัติจริยธรรมการบริการสาธารณะแห่งชาติ (The National Public Service Ethics Act : NPSEA) และการตรากฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชัน รวมถึงมีประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด โดยปัจจุบันญี่ปุ่นถูกมองจากนานาชาติว่าเป็นประเทศที่ค่อนข้าง “สะอาด” ด้านการทุจริตและการติดสินบน

ประเทศเวียดนาม

เวียดนามมีปัญหาการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในระดับที่ต่ำ เนื่องจากมีการปกครองในระบอบสังคมนิยม แต่มีปัญหาในเรื่องของอิทธิพลด้านโครงสร้างทางการเมืองส่วนบนแทรกแซงการดำเนินงานการเมือง อีกทั้งยังพบปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับที่ดินเป็นอย่างมาก การแก้ไขปัญหาการทุจริตของเวียดนาม คือ มีการลงโทษทางวินัยหรือการจำคุกเจ้าหน้าที่ที่ทำการทุจริตอย่างจริงจัง มีการจัดตั้งทีมตรวจสอบขึ้นมาเพื่อจัดการกับคดีทุจริตโดยเฉพาะ และมีการจัดทำดัชนีการกำกับดูแลกิจกรรมและการบริหารราชการ The Provincial Governance and Public Administration Performance Index (PAPI) รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่าง United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) ร่วมกับกระทรวงความมั่นคงสาธารณะ มีการปลูกฝัง และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง และการกำหนดมาตรการเพื่อให้แน่ใจว่ามีการทบทวนการใช้กฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ

ประเทศเอสโตเนีย

เอสโตเนียเป็นประเทศขนาดเล็ก เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และมีอัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจค่อนข้างสูง การทุจริตของเอสโตเนียเกิดจากช่องว่างในการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชนที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการ ดังนั้นจึงมีการแก้ไขปัญหาการทุจริต คือ การใช้ระบบ e-Governance ที่ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมตรวจสอบผู้ที่เข้ามาใช้ข้อมูลของตนโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต

ผ่านเว็บไซต์ รวมถึงมีนโยบายที่สำคัญ อาทิ โครงการ Tiger Leap ที่นำคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้าไปในโรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศ โครงการ Proge Tiger ที่สอนโปรแกรมมิ่งและโค้ดดิ้งให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมหนึ่ง รวมถึงการตรากฎหมายให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Wi-Fi) เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การเปิดให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งออนไลน์ (e-Voting) เป็นประเทศแรกของโลก การมีโครงการ e-Residency ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนในโลกสามารถสมัครออนไลน์เข้ามาเป็นประชากร (e-Resident) ของเอสโตเนีย การสร้างระบบ x-Road ที่เป็นระบบออนไลน์ข้อมูลสาธารณะ การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Participation) การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ หรือ Open Government Data การออกกฎหมายหรือนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซงระบบ และต้องง่ายต่อการใช้งานจริง

(2) การประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

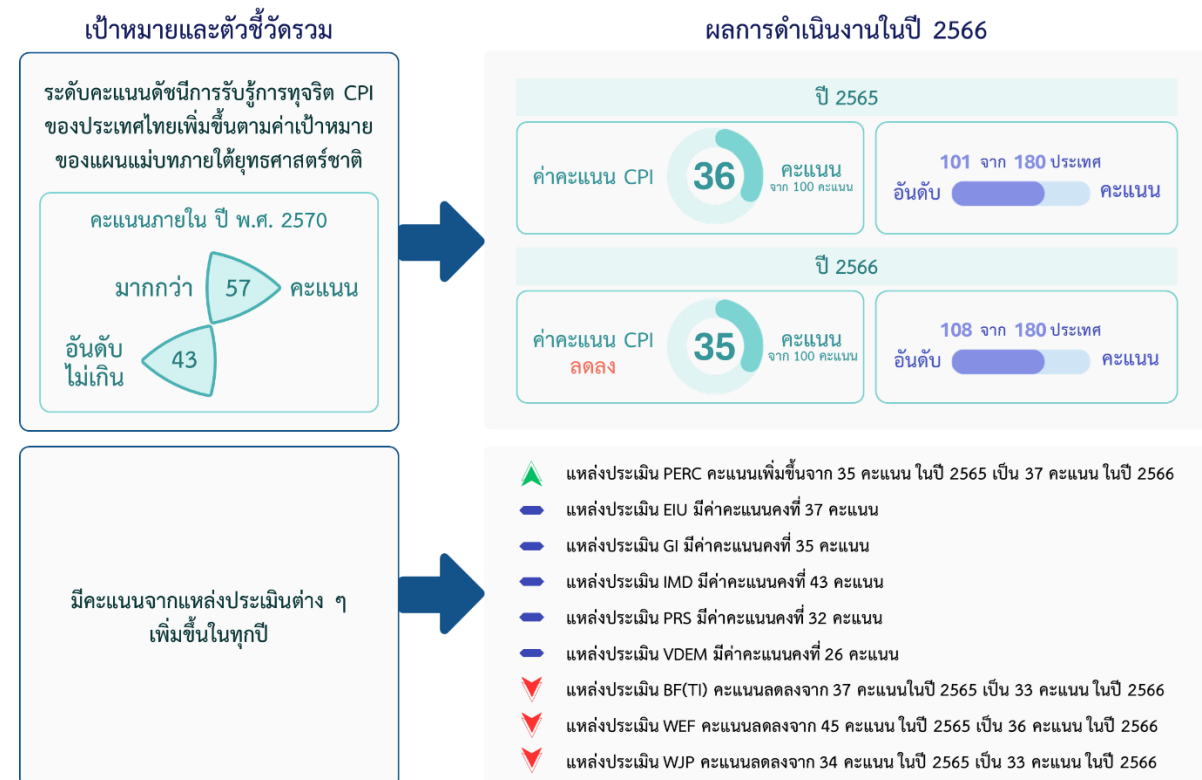
สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทยเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และการบริหารงานภาครัฐ รวมไปถึงเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของภาคธุรกิจไทย และกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีการเร่งแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันให้ลดจำนวนลง โดยประเทศไทยมีการวัดการทุจริตโดยใช้ตัวชี้วัดสถานการณ์การทุจริตที่ถือว่าเป็นมาตรฐานระดับนานาชาติและจะมีการประกาศทุกปี เพื่อให้รัฐบาลแต่ละประเทศนำไปปรับปรุงเพื่อใช้ในการบริหารประเทศต่อไป คือ ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) โดยผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 - 2566 พบว่า ประเทศไทยได้คะแนนสูงสุด คือ 36 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน และอยู่อันดับที่ 99 จาก 180 ประเทศ โดยในปี 2565 ประเทศไทยมีค่าคะแนน CPI 36 คะแนน อยู่อันดับที่ 101 จาก 180 ประเทศ และสำหรับปี 2566 ค่าคะแนน CPI ลดลงเป็น 35 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 108 จาก 180 ประเทศ เมื่อดูคะแนนในแต่ละแหล่งข้อมูล พบว่า มีแหล่งข้อมูลที่ค่าคะแนนคงที่ คือ EIU, GI, IMD, PRS และ V-DEM และมีแหล่งข้อมูลที่มีคะแนนเปลี่ยนแปลง คือ PERC, BF(TI), WEF และ WJP ดังนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความต้องการยกระดับค่าคะแนน CPI ควรยกบางประเด็นขึ้นมาเป็นประเด็นหลักเพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และมีค่าคะแนนที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับคำแนะนำขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ระบุว่าควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจบริหาร ตุลาการ และนิติบัญญัติ ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพทางสังคมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล การกำจัดการใช้อิทธิพลทางการเมือง ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้มแข็งเกี่ยวกับการชดกันแห่งผลประโยชน์

(3) ผลการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยกำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการ

ให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินต่าง ๆ ของดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยผลการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตามแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตระยะ 5 ปี รายละเอียดดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

ที่มา : วิเคราะห์ข้อมูลโดยคณะที่ปรึกษา

เป้าหมายที่ 1 ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ “คะแนนภายใน ปี พ.ศ. 2570 คะแนนมากกว่า 57 คะแนน อันดับไม่เกิน 43” ผลการดำเนินงานในปี 2566 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ มีค่าคะแนน CPI 35 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 108 และเป้าหมายที่ 2 มีคะแนนจากแหล่งประเมินต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในทุกปี ผลการดำเนินงานในปี 2566 ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากมีคะแนนจากแหล่งประเมินเพิ่มขึ้นเพียง 1 แหล่งข้อมูล คือ แหล่งประเมิน PERC คะแนนเพิ่มขึ้นจาก 35 คะแนนในปี 2565 เป็น 37 คะแนน ในปี 2566 มีคะแนนจากแหล่งประเมินที่คงที่ มีจำนวน 5 แหล่งประเมิน คือ (1) แหล่งประเมิน EIU จำนวน 37 คะแนน (2) แหล่งประเมิน GI จำนวน 35 คะแนน (3) แหล่งประเมิน IMD จำนวน 43 คะแนน (4) แหล่งประเมิน PRS จำนวน 32 คะแนน และ (5) แหล่งประเมิน V-DEM จำนวน 26 คะแนน และมีคะแนนจากแหล่งประเมินลดลง มีจำนวน 3 แหล่งประเมิน

คือ (1) แหล่งประเมิน BF(TI) คะแนนลดลงจาก 37 คะแนนในปี 2565 เป็น 33 คะแนน ในปี 2566
 (2) แหล่งประเมิน WEF คะแนนลดลงจาก 45 คะแนน ในปี 2565 เป็น 36 คะแนน ในปี 2566 และ
 (3) แหล่งประเมิน WJP คะแนนลดลงจาก 34 คะแนนในปี 2565 เป็น 33 คะแนน ในปี 2566

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สู่การปฏิบัติจากการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในด้านการเปิดพื้นที่เชิงนโยบายในการบูรณาการความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

(1) ข้อเสนอแนะและแนวทางในการขับเคลื่อนเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย จากการประเมินผลการดำเนินงานแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1 การศึกษา และวิเคราะห์การประเมินค่าคะแนน CPI จากแหล่งประเมิน 9 แหล่งประเมิน โดยทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิธีการประเมิน การสำรวจ/จัดเก็บข้อมูล กรอบระยะเวลา การดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจข้อมูล ตัวชี้วัดการประเมิน และประเด็นคำถามที่ใช้ในการประเมินของแต่ละแหล่งประเมิน เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการประเมินผลค่าคะแนน CPI นำไปสู่การจัดทำแนวทางและมาตรการการเตรียมความพร้อม ทั้งด้านนโยบายการดำเนินงาน มาตรการ แผนงานโครงการ/กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้ ที่สอดคล้องกับวิธีการประเมินของแหล่งประเมินได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะที่ 2 การเผยแพร่ข้อมูล การสื่อสารข้อมูลประเด็นสำคัญ (Fact Sheet) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไปยังหน่วยงาน แหล่งประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้จะต้องมีวิธีการเผยแพร่และนำเสนอข้อมูลทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นตามความเหมาะสมสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ทันสมัย และสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้

ข้อเสนอแนะที่ 3 การบูรณาการความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการฯ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นต่อแผนงานโครงการ/กิจกรรม ที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงาน สามารถดำเนินการได้จริง และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลรวมถึงบุคลากรของหน่วยงานให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ดังนั้นควรมีแผนการประชาสัมพันธ์และการประชุมชี้แจงรับฟังความเห็นของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะที่ 4 การจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในประเด็นปัญหาที่จะแก้ไข (Quick Win) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการ แผนงานโครงการรองรับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับ

ภารกิจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน และหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดแนวทางและเป้าหมายการทำงานได้อย่างชัดเจน รับรู้รับทราบถึงประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งสามารถกำหนดแผนการทำงาน ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานได้

ข้อเสนอแนะที่ 5 การส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนน CPI ทั้งนี้อาจจะต้องดำเนินการรวบรวมความต้องการในการพัฒนาองค์ความรู้จากกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาพัฒนาชุดความรู้สำหรับการพัฒนาทักษะสำหรับบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงาน ทักษะด้านดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการบริการภาครัฐ รวมทั้งชุดความรู้ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการประเมินค่าคะแนน CPI ของแหล่งข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลสำคัญอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะที่ 6 การประเมินความสำเร็จจากการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ในการดำเนินงานแต่ละปีงบประมาณ เพื่อประเมินและวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ทั้งตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นและเป็นผลสืบเนื่องจากผลผลิตของโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน ภายใต้แผนงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำมาสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ผลการประเมินดังกล่าวยังสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงโครงการ/กิจกรรม ที่สามารถตอบสนองและสะท้อนเป้าหมายในเชิงคุณภาพที่เป็นผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

ข้อเสนอแนะที่ 7 การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ แผนงานโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน โดยเฉพาะโครงการและกิจกรรมที่จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด (Mindset) ทักษะ ทักษะ ความตระหนักและจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต ควบคู่กับการขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มอื่น อาทิ เด็ก เยาวชน และประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินโครงการและกิจกรรมทั้งโครงการที่ทำต่อเนื่องหรือโครงการรายปีจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัดที่สะท้อนประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน จึงจะสามารถสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับการกำหนดโครงการให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะที่ 8 การเร่งรัดและการปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความเป็นปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสมกับบริบทของประเทศ โดยผลักดันให้มีการดำเนินงานและประกาศใช้กฎหมายโดยเร็ว ทั้งนี้การประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันการทุจริต นำไปสู่การป้องปรามผู้ที่จะกระทำการทุจริตและส่งผลกระทบต่อป้องกันการปราบปรามการทุจริตทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนคดีทุจริตและประพจน์มิชอบที่ลดลง ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต และภาพลักษณ์ของประเทศที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพจน์มิชอบ นอกจากนี้ข้อกฎหมายที่ประกาศใช้และเห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นรูปธรรมยังเป็นเครื่องยืนยันหรือข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ส่งผลต่อการประเมินค่าคะแนน CPI ของแหล่งประเมินอีกด้วย

ข้อเสนอแนะที่ 9 การนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการดำเนินงานใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก ความรวดเร็วในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานระบบบริการภาครัฐ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้แก่สาธารณชน ใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลต่าง ๆ ให้กับประชาชน จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้มากขึ้น และลดภาระงานให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงการทำงานเข้ากับระบบการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เป็นภาคีการขับเคลื่อนการพัฒนา สร้างการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องผ่านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะที่ 10 การพัฒนาหรือการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางผ่านระบบแพลตฟอร์มกลางในการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จ และเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศ โดยที่ประชาชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล หรือเป็นช่องทางในการแจ้งเบาะแสการทุจริตให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ศูนย์ข้อมูลกลางยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับหน่วยงานต่างประเทศ ภาคเอกชน นักธุรกิจชาวต่างชาติที่สนใจและต้องการเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศ ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างการรับรู้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันภายในประเทศออกสู่สาธารณชนและนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่าคะแนน CPI โดยมีรายละเอียดดังนี้

(2.1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานมี 6 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 กำหนดแผนงานและโครงการโดยใช้ประเด็นที่ต้องการแก้ไขเป็นตัวตั้ง (Issue-based) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมและต้องสอดคล้องกับแผนงานทั้ง 4 เรื่องของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนน CPI เช่น แผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบน ควรมีการกำหนดประเด็นให้ชัดเจนว่า จะแก้ไขการติดสินบนในกระบวนการใดบ้าง เช่น กระบวนการนำเข้าส่งออก กระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงงาน เป็นต้น แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ควรระบุประเด็นหรือประเภทของการตรวจสอบการใช้อำนาจให้ชัดเจน เช่น การใช้อำนาจในการจัดสรรที่ดิน การให้ใบอนุญาต เป็นต้น แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ควรเลือกประเภทของการใช้งบประมาณหรือประเภทหน่วยงานมาดำเนินการ เช่น การใช้งบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดจ้างสำหรับโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการที่ดำเนินการในระดับจังหวัดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น และสำหรับแผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ควรประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้บริการเดียวกัน เช่น การดูแลกลุ่มเปราะบาง การจัดสวัสดิการสังคม การช่วยเหลือ

เกษตรกร เป็นต้น หากสามารถกำหนดประเด็นในการดำเนินการขึ้นมาแล้วประเด็นนั้นสามารถครอบคลุมแผนงานทั้ง 4 เรื่องได้ก็จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการแบบมุ่งเป้าไปในทิศทางเดียวกัน ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นรูปธรรม มีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงาน และยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในประเด็นอื่นต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการยกระดับค่า CPI สำนักงาน ป.ป.ท. ควรทำการศึกษาเชิงลึกกว่าผลการประเมินค่า CPI ของแต่ละแหล่งประเมินมีความเห็นว่าเป็นประเด็นใดที่ควรดำเนินการบ้าง แล้วนำเอาความเห็นที่ได้มากำหนดประเด็นเพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นเหล่านี้ต่อไป

ประการที่ 2 การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประกอบการดำเนินงาน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยลดโอกาสในการทุจริต เนื่องจากร่องรอยดิจิทัลสามารถใช้ตรวจสอบย้อนหลังได้ และยังสอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐในการมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล อย่างไรก็ตามจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา เป็นการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (G to C) ภาคธุรกิจ (G to B) และหน่วยงานภาครัฐ (G 2 G) ช่วยให้การให้บริการและการทำงานมีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากร มีความถูกต้องมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากสำนักงาน ป.ป.ท. สามารถทำงานร่วมกับหน่วยงาน โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อช่วยกันยกระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปควบคู่กัน (Anti-Corruption by Design) จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ประการที่ 3 ส่งเสริมให้ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดของภาครัฐเพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ แม้ว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นทั้งโดยหน่วยงานเอง หรือเปิดเผยผ่านแพลตฟอร์มกลาง เช่น ภาษีไปไหน หรือ ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ (info.go.th) แต่ยังมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดเหล่านี้น้อยกว่าที่ควร สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานร่วมดำเนินการ ควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรในการใช้ข้อมูลเหล่านี้ให้แก่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน โดยมีทั้งเนื้อหาภาคการบรรยาย และกรณีศึกษาจากคดีหรือประเด็นที่เกิดขึ้นมาแล้วว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดเหล่านี้เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างไร

ประการที่ 4 การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีขีดความสามารถในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบให้สอดคล้องกับรูปแบบที่เปลี่ยนไป การทุจริตและประพฤติมิชอบมีการเปลี่ยนรูปแบบอยู่เสมอเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ บุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงควรได้รับการยกระดับทักษะเพื่อให้มีขีดความสามารถในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบให้สอดคล้องกับรูปแบบที่เปลี่ยนไปตามบริบทการทำงานของแต่ละหน่วยงาน

ประการที่ 5 ความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ โครงการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบควรเป็นโครงการที่มีความต่อเนื่องจึงจะเห็นผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้

จึงควรมีการกำหนดประเภทของโครงการสำคัญ (Core Projects) ที่จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และโครงการเสริม (Supplementary Projects) ที่อาจจะเป็นการดำเนินงานรายปี ในประเด็นเฉพาะด้าน

ประการที่ 6 การติดตามประเมินผลโดยใช้เส้นทางผลกระทบ (Impact Pathway) การประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานในระดับโครงการ ระดับแผน และในภาพรวม จำเป็นต้องประเมินจากผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ การติดตามผลการดำเนินงานของโครงการจึงต้องเป็นการติดตามข้ามปีงบประมาณ เพื่อให้สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ การดำเนินการในลักษณะนี้ ผู้ติดตามประเมินผลควรมีความเข้าใจในการใช้เส้นทางผลกระทบในการกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อการประเมินผลในระยะกลางและระยะยาว รวมถึงต้องมีความสามารถในการถอดบทเรียนจากการประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของโครงการลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป

(2.2) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่า CPI

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่า CPI มี 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 การสื่อสารภายในประเทศเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงหนุน สามารถทำได้โดยการสื่อสารการดำเนินงานทั้งในระดับภาพรวม และระดับพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารในเชิงกรณีศึกษาเพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการป้องกันคดีที่คาดว่าจะเกิด และการดำเนินคดีที่เสร็จสิ้นไปแล้ว รวมถึงออกแบบการสื่อสารเพื่อสร้างผลกระทบ (Communication for Impact) ผ่านการออกแบบเนื้อหาที่สื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ละครสั้น สารคดี คลิปการดำเนินงาน และการสื่อสารเชิงข่าว เป็นต้น

ประการที่ 2 การสื่อสารระดับสากลเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นการสื่อสารการดำเนินงาน ความสำเร็จ และกรณีศึกษาที่ดำเนินงานแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ไปยังกลุ่มเป้าหมายในระดับสากล อย่างน้อยควรครอบคลุมภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ญี่ปุ่น จีน และอารบิก เพื่อให้ครอบคลุมนักลงทุนต่างชาติและคู่ค้าหลักของประเทศไทย

ประการที่ 3 การสื่อสารไปสู่แหล่งต้นทางของการประเมินที่ใช้ในการคำนวณค่าคะแนน CPI เพื่อให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน เป็นการสื่อสารแบบมุ่งเป้าโดยการกำหนดหน่วยงานหรือบุคคลที่เป็นผู้ประเมินของแต่ละแหล่งประเมิน แล้วสื่อสารความสำเร็จที่เกิดขึ้นไปยังกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ นอกจากนี้แล้วหากมีโอกาสก็ควรเข้าพบเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้ประเมินเพื่อให้มีความเข้าใจสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการประเมิน และการดำเนินการที่จะช่วยยกระดับค่า CPI ได้ หรืออาจจะจัดเป็นการประชุมวิชาการนานาชาติ แล้วเชิญผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มาให้ความเห็นก็ได้เช่นกัน

วัตถุประสงค์ที่ 3 การสร้างการรับรู้ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปัจจุบัน และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง

การสร้างการรับรู้ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปัจจุบัน และ

สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง ขณะที่ปรึกษามีการดำเนินการผลิตสื่อ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) จำนวน 2 ตอน (ตอนละ 3 - 5 นาที) ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ที่มาสภาพปัญหาที่พบ และการดำเนินการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการรับฟังความคิดเห็นและแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาตาม 4 แผนงานของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) ได้แก่

แผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบน

แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า

แผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

โดยทั้ง 4 แผนงาน เป็นเรื่องหลักที่สำนักงาน ป.ป.ท. จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนและชาวต่างชาติ ที่สำคัญจะเป็นการยกระดับค่าคะแนน CPI ให้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาการทุจริต ไม่ใช่แค่ส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องปลูกจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญในแก้ไขปัญหาการทุจริต

2. หลักการและเหตุผล

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและกระจายตัวอย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตคอร์รัปชันนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศ นำไปสู่การสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมให้กว้างมากขึ้น บ่อนทำลายประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล และสิทธิมนุษยชน และก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมาก เช่น ความไม่มั่นคงภายในประเทศ ความยากจน และความหิวโหย ขาดแคลน โครงสร้างพื้นฐาน ขาดโอกาสในการมีความเป็นอยู่ที่ดี การจ้างงานน้อยลง และความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม สะท้อนได้จากข้อมูลเชิงสถิติของ สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ในช่วงปี พ.ศ. 2561 Stephen Johnson¹ ได้คาดการณ์ว่าจำนวนเงินที่ทั่วโลกต้องสูญเสียให้กับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในปัจจุบันมีมูลค่าสูงมาก ถึง 3.6 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือ 5% ของ GDP โลก ผ่านการทุจริตในรูปแบบของการติดสินบน การยกยอก การฟอกเงิน และการหลีกเลี่ยงภาษี นอกจากนี้ ข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติ (United Nations)² ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและได้ประมาณการว่าการทุจริต การติดสินบน การหลีกเลี่ยงภาษี และการทำธุรกิจการเงินอย่างผิดกฎหมาย ที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศในกลุ่มนี้ สูญเสียรายได้มากถึง 1.26 ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งเทียบเท่ากับจำนวนเงินที่สามารถนำมาพัฒนาประเทศได้เป็นเวลาอย่างน้อย 6 ปี (United Nations, 2019) รวมถึงผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชัน ยังเป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจและการลงทุน ตามรายงานผลสำรวจอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการทุจริต ปี 2565 ของ PwC ประเทศไทย³ พบว่า เกือบครึ่งของธุรกิจทั่วโลกประสบกับเหตุฉ้อโกง คอร์รัปชัน หรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และการเงิน ในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา โดยรูปแบบการทุจริตที่พบในบริษัทไทย 3 อันดับแรก ได้แก่ อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 24) การฉ้อโกงจากการจัดซื้อจัดจ้าง (ร้อยละ 24) และการยกยอกทรัพย์สิน (ร้อยละ 13) จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลให้ในช่วงระยะสิบปีที่ผ่านมาภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไข ปัญหาการทุจริตของประเทศ โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) “ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ” และในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเทศไทยจะต้องมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่น้อยกว่า 73 คะแนน หรืออยู่ในอันดับไม่เกิน 20 ของโลก ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563

¹ Johnson, S. (2018), **Corruption is costing the global economy \$3.6 trillion dollars every year**. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2018/12/the-global-economy-loses-3-6-trillion-to-corruption-each-year-says-u-n>

² United Nations. (2019), **The Sustainable Development Goals Report 2019**. <https://unstats.un.org/sdes/report/2019/>

³ พันธศักดิ์ เสตเสถียร. (2565), **รายงานผลสำรวจอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการทุจริต ประจำปี พ.ศ. 2565 ฉบับประเทศไทย** <https://www.pwc.com/th/en/consulting/forensic/assets/economic-crime-and-fraud-survey-2022-th.pdf>

รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ระยะที่ 3 ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ และให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 รับทราบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

ทั้งนี้ ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับเป็นเครื่องมือบ่งชี้และสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับ โดยคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยปีล่าสุด คือ ปี 2566 นั้น ประเทศไทยได้คะแนน 35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 108 จากทั้งหมด 180 ประเทศทั่วโลกที่เข้าร่วมการประเมิน และอันดับที่ 4 จากทั้งหมด 9 ประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมการประเมิน ซึ่งจากผลระดับคะแนนและการจัดอันดับ สะท้อนให้เห็นว่าภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งถือเป็นสัญญาณสำคัญที่ต้องเร่งปรับปรุง พัฒนา และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยให้เพิ่มมากขึ้น และหากพิจารณาจากระดับคะแนนของประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลาอย่างน้อย 10 ปีที่ผ่านมา⁴ พบว่า ระดับการคอร์รัปชันของไทยมีค่าค่อนข้างคงที่ โดยอยู่ระหว่าง 30 ถึง 40 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน หมายความว่า กว่า 10 ปีที่มีการวัดค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) อย่างเป็นทางการ ระดับการคอร์รัปชันในสังคมไทยดูเหมือนจะไม่ตึง และยังไม่มีความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ดังนั้นภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้นตามเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงมีการจัดทำ “โครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ” เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติจริง และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

⁴ Transparency International. (2023). **Corruption Perceptions Index 2022**.

<https://www.transparency.org/en/cpi/2022>

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2565 จากข้อมูลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) และการประเมินสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศผ่านตัวชี้วัดทั้งของประเทศไทย และองค์กรระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการลดการทุจริตคอร์รัปชัน

3.2 เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สู่การปฏิบัติจากการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในด้านการเปิดพื้นที่เชิงนโยบายในการบูรณาการความร่วมมือทั้งในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

3.3 เพื่อสร้างการรับรู้ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปัจจุบัน และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง

4. สถานการณ์การทุจริตและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยและต่างประเทศ

การยกระดับผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดประเทศไทยจะต้องมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตไม่น้อยกว่า 73 คะแนน หรืออยู่ในอันดับไม่เกิน 20 ของโลก และเพื่อการพัฒนาข้อเสนอแนะแนวทางในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนน CPI ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งจึงได้ดำเนินการศึกษาสถานการณ์การทุจริตและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยและต่างประเทศ ประกอบด้วย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สหพันธรัฐมาเลเซีย เขตบริหารพื้นที่พิเศษฮ่องกง ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเวียดนาม และประเทศเอสโตเนีย รายละเอียดดังนี้

4.1 ประเทศไทย

สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยที่ผ่านมาเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานเนื่องจากความคิด ค่านิยม พฤติกรรม และผลประโยชน์โดยเฉพาะผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญที่ภาครัฐไม่สามารถแก้ไขได้ ถึงแม้ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะมีนโยบายและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต อาทิ การประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนการและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายมากขึ้น รวมถึงเพื่ออำนวยความสะดวกและการใช้บริการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ตลอดจนมีการลงโทษผู้ที่กระทำการทุจริต อย่างไรก็ตามปัญหาการทุจริตของประเทศไทยยังพบเห็นได้ในปัจจุบันและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต อาทิ พฤติกรรมการเรียกรับ

สินบนของเจ้าหน้าที่รัฐ ความโปร่งใสในการบริหารเงินงบประมาณ การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำการทุจริต เป็นต้น

4.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2503 เป็นประเทศที่มีการทุจริตอย่างกว้างในหมู่เจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่ศุลกากร ฯลฯ ในการทุจริตภายในการทำงานที่มีการติดสินบน การดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้การทุจริตเป็นวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันของประชาชนสิงคโปร์ ต่อมาได้มีการแก้ไขปัญหาการทุจริตภายในประเทศ โดยจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพียงหน่วยงานเดียว คือ หน่วยงานสืบสวนการประพฤติทุจริต (The Corruption Practices Investigation Bureau) หรือ CPIB รวมถึงสร้างเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการเงิน และสมาคม ลดช่องว่างระหว่างเงินเดือนค่าจ้างของข้าราชการและฝ่ายบริหารของภาครัฐ กับภาคเอกชน รวมถึงมีการปฏิรูปองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาต การเก็บภาษี ค่าปรับ และการให้บริการทางสาธารณะแก่ประชาชน และการสร้างเสริมสำนึกของคนภายในประเทศเกี่ยวกับปัญหาหรือโทษของการทุจริต ส่งผลให้ประเทศสิงคโปร์มีการทุจริตลดลงและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในปี พ.ศ. 2565 ค่าคะแนน CPI ของประเทศสิงคโปร์ลดลงเป็น 83 คะแนน จากปี พ.ศ. 2564 ที่มีค่าคะแนน 85 คะแนน เนื่องจากหลายสาเหตุ ทั้งมีการรายงานการจับกุมรัฐมนตรีอาวุโส ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 40 ปีที่มีการสอบสวนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งการดำเนินงานในการสืบสวนสอบสวนผู้กระทำผิดยังเกิดข้อสงสัยในกระบวนการตรวจสอบข้อมูล มีการให้เจ้าหน้าที่ลาออกจากตำแหน่งก่อนกระบวนการสืบสวนสอบสวนจะแล้วเสร็จ มีการตัดสินใจไม่มีความผิดท่ามกลางความสงสัยของประชาชน การไม่เปิดเผยข้อมูลในการสืบสวนสอบสวน ส่งผลให้เกิดข้อสงสัยถึงความเท่าเทียมในการพิจารณาคดี และปัจจุบันในปี พ.ศ. 2566 ค่าคะแนน CPI ของประเทศสิงคโปร์ยังมีค่าคะแนนเท่ากับปี พ.ศ. 2565 คือ 83 คะแนน สะท้อนการดำเนินที่ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเข้มแข็ง จำนวนคดีทุจริตในภาครัฐยังคงต่ำมาตลอด และการสำรวจการรับรู้ของสาธารณะที่จัดทำเป็นประจำโดย CPIB บ่งชี้ถึงความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อความพยายามในการควบคุมการทุจริตในระดับชาติของสิงคโปร์

4.3 สหพันธรัฐมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมีปัญหาการทุจริตเกิดจากการความไม่ชัดเจนของแผนงาน เจตจำนงในการต่อต้านการทุจริตต่ำ ข้อบกพร่องของระบบการเมือง วัฒนธรรม องค์กร และขาดหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือในการเอาผิดผู้กระทำผิด การทุจริตในมาเลเซีย นั้น มีต้นตอมาจากความบกพร่องของระบบการเมือง วัฒนธรรมและองค์กรภายในประเทศ โดยการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศมาเลเซีย คือ จัดตั้งหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Agency : ACA) เพื่อตรวจสอบกรณีการทุจริตรวมถึงผลประโยชน์ของประเทศ และมีการปฏิรูปหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Agency : ACA) ของมาเลเซียให้เป็นสถาบันอิสระ พร้อมทั้งมีการจัดตั้งสำนักงานร้องเรียนสาธารณะ (Public Complaints Bureau : PCB) มีหน้าที่รับและตรวจสอบข้อร้องเรียนของประชาชนที่เกิดจากความไม่พอใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาเลเซีย (Malaysian Anti-Corruption Commission : MACC)

เพื่อรับผิดชอบในการป้องกันและกำจัดการทุจริตทุกรูปแบบ การใช้อำนาจในทางที่ผิดและการบริหารงานที่ไม่เหมาะสม มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (พระราชบัญญัติ MACC 2009) อีกทั้งยังมีพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ มีการขับเคลื่อนให้เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณของภาครัฐ การส่งเสริมการรายงานข่าวเชิงสืบสวนที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด เพื่อสร้างการรับรู้ สร้างการมีส่วนร่วม และความตระหนักในการต่อต้านการทุจริตของทุกภาคส่วน รวมถึงให้มีการดำเนินการแข่งขันประมวลสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง และการทบทวนการดำเนินการโครงการที่มีมูลค่าสูง โดยในปี 2565 ประเทศมาเลเซียมีค่าคะแนน CPI ลดลง เนื่องจาก การขาดเจตจำนงทางการเมืองในการต่อสู้กับการทุจริตเชิงสถาบันของรัฐบาล รวมถึงการตัดสินใจที่ไม่มีความชัดเจนและล่าช้า รวมไปถึงขาดความคืบหน้าในการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2566 ค่าคะแนน CPI ของประเทศมาเลเซียมีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2565 อยู่ที่ 50 คะแนน เนื่องจากบทบาทการทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาเลเซียในการตั้งข้อหาต่อนายกรัฐมนตรีที่กระทำการทุจริต รวมถึงการดำเนินการสืบสวนสอบสวนการกระทำการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับความรั่วรัวผิดปกติอย่างต่อเนื่อง

4.4 เขตบริหารพื้นที่พิเศษฮ่องกง

ฮ่องกงมีปัญหาการทุจริตจากการทำธุรกรรมต่าง ๆ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางธุรกิจที่ข้าราชการ นักธุรกิจ และนักการเมืองสามารถร่วมกันสร้างวงจรการทุจริตได้ ส่งผลให้การทุจริตได้ฝังรากลึก จนคนส่วนใหญ่ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ไม่มีความผิด และกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถเอาผิดได้ โดยการแก้ไขปัญหาการทุจริตของฮ่องกง คือ จัดตั้งหน่วยงานอิสระขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต การสร้างความตระหนักรู้ให้กับทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการรับรู้และตระหนักถึงผลกระทบที่สร้างความเสียหายจากการทุจริต มีการตั้งคณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริต (Independent Commission Against Corruption) หรือ ICAC มีการบังคับใช้กฎหมายในการทุจริตอย่างเข้มข้นขึ้นเป็นลำดับ มีการลงโทษผู้กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต และมีการทำงานร่วมกับภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการสอดส่องดูแลและการแจ้งเตือนการกระทำการทุจริต มีการติดตามการใช้งบประมาณตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถตรวจสอบกรณีที่น่าสงสัยได้อย่างรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับการใช้แรงกดดันทางสังคมควบคู่ไปกับการยกระดับความสามารถในการตรวจสอบลงโทษผู้กระทำผิด มีการปราบปรามกิจกรรมที่นำไปสู่การใช้อำนาจโดยมิชอบในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ และมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างชุดความคิดใหม่ให้สังคมและยกระดับจิตสำนึกของประชาชน ส่งผลให้ฮ่องกงมีค่าคะแนน CPI ในปี พ.ศ. 2565 อยู่ในระดับดี แต่อย่างไรก็ตามในการแก้ไข ปัญหาการทุจริตของฮ่องกงยังมีความท้าทายในเรื่องการติดตามทรัพย์สินเมื่อมีการถ่ายโอนทรัพย์สินไปยังต่างประเทศที่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการตรวจสอบและสืบสวน รวมไปถึงการสร้างความรู้ให้กับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านยังมีข้อจำกัดเนื่องจากต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในตรวจสอบ ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2566 ค่าคะแนน CPI ของเขตบริหารพื้นที่พิเศษฮ่องกงมีค่าคะแนนลดลงเป็น 75 คะแนน จากปี 2565 ที่มีค่าคะแนน 76 คะแนน แม้ค่าคะแนน CPI จะลดลงแต่ยังคงเป็นคะแนนที่อยู่

ในระดับสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีกลไกควบคุมการทุจริตยังมีความเข้มแข็ง และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคประชาชนว่าจะสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นมีปัญหาการทุจริตที่น้อยมาก เนื่องจากมีแนวปฏิบัติดั้งเดิม (ที่เรียกว่าอามะคุดารี) ในการมอบหมายให้ข้าราชการที่เกษียณอายุไปดำรงตำแหน่งสูงสุดในบริษัทญี่ปุ่น พนักงานของ Amakudari มักจะอยู่ในอุตสาหกรรมการเงิน การก่อสร้าง การศึกษา การขนส่ง และเกษตรกรรม รวมถึงมีการจัดทำพระราชบัญญัติจริยธรรมการบริการสาธารณะแห่งชาติ (The National Public Service Ethics Act : NPSEA) การตรากฎหมายต่อต้านการคอร์รัปชัน รวมถึงมีประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและมีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด โดยปัจจุบันญี่ปุ่นถูกมองจากนานาประเทศว่าเป็นประเทศที่ค่อนข้าง “สะอาด” ด้านการทุจริตและการติดสินบน แต่อย่างไรก็ตามจากกิจกรรมทางธุรกิจ การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ แม้จะมีห้ามเสนอหรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจโดยมิชอบ แต่เมื่อมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ต่างประเทศนั้น แต่ละประเทศมีระดับการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตแตกต่างกัน โดยค่าคะแนน CPI ของประเทศญี่ปุ่นมีค่าคะแนนคงที่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 - 2566 ที่ค่าคะแนน 73 คะแนน แสดงถึงประสิทธิภาพในการต่อต้านการทุจริตที่ยังรักษามาตรฐานได้อย่างเข้มแข็งเน้นการดำเนินงานที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.6 ประเทศเวียดนาม

ประเทศเวียดนามมีปัญหาการทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ในระดับที่ต่ำ เนื่องจากมีการปกครองในระบอบสังคมนิยม แต่มีปัญหาในเรื่องของอิทธิพลด้านโครงสร้างทางการเมืองส่วนบนแทรกแซงการดำเนินงานการเมืองส่วนกลางและส่วนล่างมาโดยตลอด อีกทั้งประเทศเวียดนามยังพบปัญหาการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับที่ดินเป็นอย่างมาก โดยการแก้ไขปัญหาการทุจริตของเวียดนาม คือ มีการลงโทษทางวินัยหรือการจำคุกเจ้าหน้าที่ที่ทำการทุจริตอย่างจริงจัง มีการจัดตั้งทีมตรวจสอบขึ้นมาเพื่อจัดการกับคดีทุจริตโดยเฉพาะ และมีการจัดทำดัชนีการกำกับดูแลกิจกรรมและการบริหารราชการ The Provincial Governance and Public Administration Performance Index (PAPI) รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่าง United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) ร่วมกับกระทรวงความมั่นคงสาธารณะ มีการปลูกฝัง และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง และการกำหนดมาตรการเพื่อให้แน่ใจว่ามีการทบทวนการใช้กฎ ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ และการพัฒนาหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้างเฉพาะทางภายในหน่วยงานจัดซื้อจัดจ้าง โดยการดำเนินการต่อต้านการทุจริตของเวียดนามที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจเนื่องจากไม่มีการจ่ายเงินพิเศษเพื่อให้ได้มาซึ่งการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงาน มีกระบวนการปรับปรุงกระบวนการให้บริการของภาครัฐแก่ภาคธุรกิจโดยการลดขั้นตอนเพื่อให้สะดวกยิ่งขึ้น เกิดการล่มสลายของกลุ่มผู้มีผลประโยชน์บางกลุ่มเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ดี และมีค่าคะแนน CPI ดีขึ้นในทุก ๆ ปี และปัจจุบันในปี พ.ศ. 2566

ค่าคะแนน CPI ของประเทศเวียดนามมีค่าคะแนน CPI ลดลงเป็น 41 คะแนน จากปี พ.ศ. 2565 ที่มีค่าคะแนน 42 คะแนน เนื่องจากการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตที่ผ่านมาเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างต่อเนื่องถึงการให้อำนาจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตมากเกินไป รวมถึงการใช้งบประมาณที่มากเกินไปของหน่วยงาน

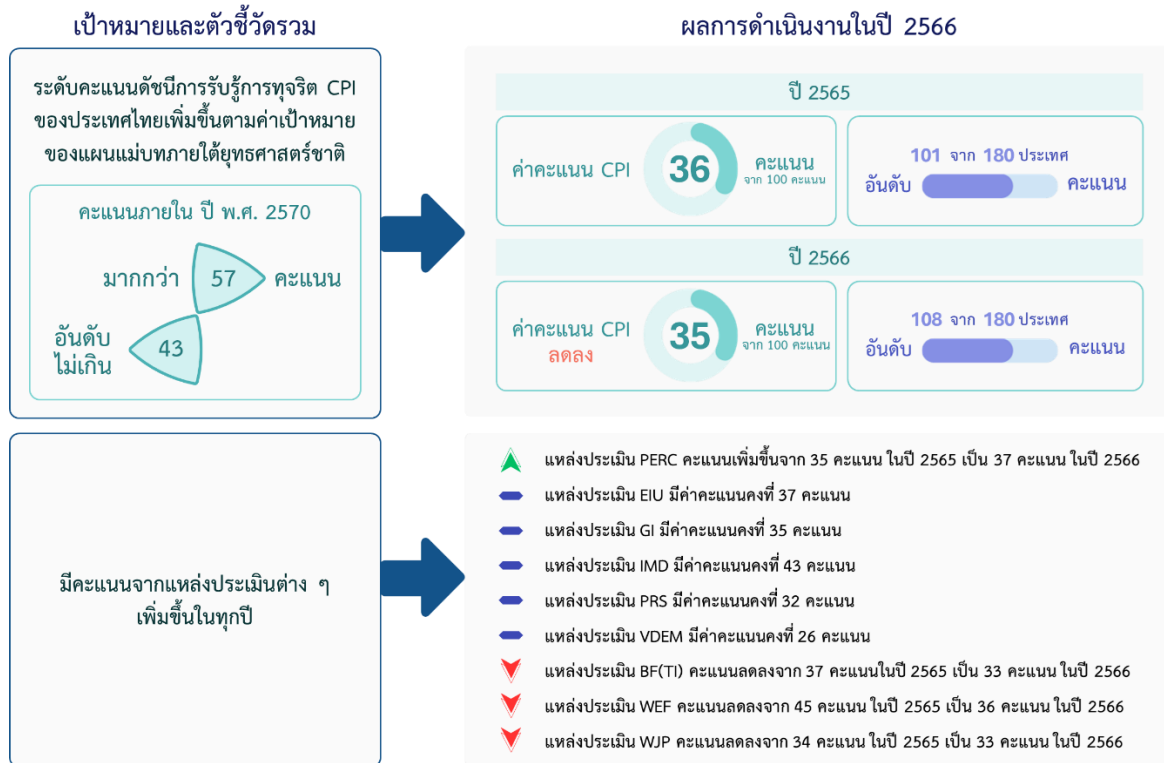
4.7 ประเทศเอสโตเนีย

ประเทศเอสโตเนียเป็นประเทศขนาดเล็กตั้งอยู่ทางตอนเหนือของยุโรปและไม่มีทรัพยากรธรรมชาติ ถูกจัดเป็นประเทศพัฒนาแล้วและมีอัตราการเจริญเติบโตเศรษฐกิจค่อนข้างสูง โดยการทุจริตของเอสโตเนียเกิดจากช่องว่างในการดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินการ ดังนั้นจึงมีการแก้ไขปัญหาการทุจริต คือ การใช้ระบบ e-Governance ที่ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมตรวจสอบผู้ที่เข้ามาใช้ข้อมูลของตนโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต ผ่านเว็บไซต์ รวมถึงมีนโยบายที่สำคัญ อาทิ โครงการ Tiger Leap ที่นำคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้าไปในโรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศ โครงการ Proge Tiger ที่สอนโปรแกรมมิ่งและโค้ดดิ้งให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมหนึ่ง รวมถึงการตรากฎหมายให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ต (Wi-Fi) เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การเปิดให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งออนไลน์ (e-Voting) เป็นประเทศแรกของโลก การมีโครงการ e-Residency ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนในโลกสามารถสมัครออนไลน์เข้ามาเป็นประชากร (e-Resident) ของเอสโตเนีย การสร้างระบบ x-Road ซึ่งเป็นระบบออนไลน์ข้อมูลสาธารณะ การสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมผ่านระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ (e-Participation) การเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ หรือ Open Government Data การออกกฎหมายหรือนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแทรกแซงระบบและต้องง่ายต่อการใช้งานจริง อาทิ ระบบภาษีที่ถูกออกแบบมาให้ง่าย มีอัตราภาษีต่ำแต่ฐานภาษีกว้าง ซึ่งการออกกฎหมายหรือนโยบายของประเทศเอสโตเนียล้วนทำให้รัฐบาลต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และรับผิดชอบ ต่อประชาชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของเอสโตเนีย คือ การทุจริตทางธุรกิจได้รับความสนใจจากเจ้าหน้าที่น้อย เนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ และกระบวนการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล อีกทั้งความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ในการสืบสวนการทุจริตและอาชญากรรมทางการเงิน อาทิ กฎหมายการเงิน ภาษี และการบริหาร (การจัดซื้อจัดจ้าง) ยังน้อย และเยาวชนมีแนวโน้มในการรับรู้การทุจริตในภาคธุรกิจน้อยลง อีกทั้งผู้ประกอบการที่เป็นเยาวชนยังเพิกเฉยต่อการทุจริตมากขึ้น และปัจจุบันในปี พ.ศ. 2566 ค่าคะแนน CPI ของประเทศเอสโตเนียมีค่าคะแนน CPI เพิ่มขึ้นเป็น 76 คะแนน จากปี พ.ศ. 2565 ที่มีค่าคะแนน 74 คะแนน เนื่องจากการใช้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลสาธารณะ และข้อมูลภาครัฐกิจเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งยังมีการใช้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล GDPR (EU General Data Protection Regulation) ของสหภาพยุโรป

5. การวิเคราะห์และประเมินผลการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2566

ภาพรวมของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยกำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการ ให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินต่าง ๆ ของดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยผลการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตามแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี รายละเอียดดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

ผลการดำเนินงานเป้าหมายและตัวชี้วัดรวมของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ประจำปี 2566 พบว่า **เป้าหมายที่ 1** ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ “คะแนนภายใน ปี พ.ศ. 2570 คะแนนมากกว่า 57 คะแนน อันดับไม่เกิน 43”

ผลการดำเนินงานในปี 2566 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ คือ มีค่าคะแนน CPI 35 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 108 และ**เป้าหมายที่ 2** มีคะแนนจากแหล่งประเมินต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในทุกปี ผลการดำเนินงานในปี 2566 ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากมีคะแนนจากแหล่งประเมินเพิ่มขึ้นเพียง 1 แหล่งข้อมูล คือ แหล่งประเมิน PERC คะแนนเพิ่มขึ้นจาก 35 คะแนนในปี 2565 เป็น 37 คะแนน ในปี 2566 **มีคะแนนจากแหล่งประเมินที่คงที่** มีจำนวน 5 แหล่งประเมิน คือ (1) แหล่งประเมิน EIU จำนวน 37 คะแนน (2) แหล่งประเมิน GI จำนวน 35 คะแนน (3) แหล่งประเมิน IMD จำนวน 43 คะแนน (4) แหล่งประเมิน PRS จำนวน 32 คะแนน และ (5) แหล่งประเมิน V-DEM จำนวน 26 คะแนน และมี**คะแนนจากแหล่งประเมินลดลง** มีจำนวน 3 แหล่งประเมิน คือ (1) แหล่งประเมิน BF(TI) คะแนนลดลงจาก 37 คะแนนในปี 2565 เป็น 33 คะแนน ในปี 2566 (2) แหล่งประเมิน WEF คะแนนลดลงจาก 45 คะแนน ในปี 2565 เป็น 36 คะแนน ในปี 2566 และ (3) แหล่งประเมิน WJP คะแนนลดลงจาก 34 คะแนนในปี 2565 เป็น 33 คะแนน ในปี 2566

การดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการยกระดับค่า CPI ที่ผ่านมามีพบว่ายังไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การลดการใช้ดุลพินิจและการใช้อำนาจหน้าที่รัฐ ความโปร่งใสในดำเนินงานภาครัฐ ประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประสิทธิภาพการดำเนินคดีการทุจริต หรือการดำเนินงานเพื่อการปราบปรามการทุจริตที่จะส่งผลให้จำนวนคดีการทุจริตลดลง อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานในระยะปีแรกของแผนฯ การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผน จึงต้องดำเนินงานภายใต้แผนฯ ควบคู่กับการสร้างช่องทางเพื่อการเข้าถึงแหล่งประเมิน ผู้ประเมิน และข้อมูลที่ใช้ประเมินผล รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ถึงสถานการณ์การทุจริต และผลการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไปสู่นานาชาติ

ในการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนน CPI ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานทั้ง 4 แผน ยังไม่มีแผนงานใดที่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การลดการใช้ดุลพินิจและการใช้อำนาจหน้าที่รัฐ ความโปร่งใสในดำเนินงานภาครัฐ ประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประสิทธิภาพการดำเนินคดีการทุจริต หรือการดำเนินงานเพื่อการปราบปรามการทุจริตที่จะส่งผลให้จำนวนคดีการทุจริตลดลง อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานในระยะปีแรกของแผนฯ การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผน จึงต้องดำเนินงานภายใต้แผนฯ ควบคู่กับการสร้างช่องทางเพื่อการเข้าถึงแหล่งประเมิน ผู้ประเมิน และข้อมูลที่ใช้ประเมินผล รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ถึงสถานการณ์การทุจริต และผลการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไปสู่นานาชาติ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เส้นทางผลกระทบการดำเนินงาน (Impact Pathway) ของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต พ.ศ. 2566

ถ้าดำเนินการ (Intervention)	ผลผลิต (Output)	แล้วเกิดผลลัพธ์ (Outcome)			ผลกระทบ (Impact)
		ระยะสั้น (Short-term)	ระยะกลาง (Medium-term)	ระยะยาว (Long-term)	
จัดทำแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)	1) การป้องกัน การติดสินบน	การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจด้วย การให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการป้องกันการติดสินบน	ช่องทางการอำนวยความสะดวก ทางธุรกิจด้วยการให้บริการภาครัฐ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service)	ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและ เอกชนในการป้องกันการติดสินบน การจัดการต่อต้านการให้และรับ สินบนในหน่วยงานรัฐและเอกชน และความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ	ผลกระทบ การสร้างช่องทางเพื่อการเข้าถึงแหล่งประเพณี และการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยมีอันดับไม่เกินอันดับที่ 43 หรือมีคะแนน ไม่น้อยกว่า 57 คะแนนภายในปี 2570
	2) การตรวจสอบ การใช้อำนาจและ ตำแหน่งหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่รัฐ	แนวทางการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่เพื่อแสวงหา ผลประโยชน์ในกลุ่มภาคธุรกิจ กลุ่มกระบวนการ ยุติธรรม และการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และแนวทาง การการแก้ไขปัญหาการทุจริต	ลดการใช้ดุลยพินิจและการใช้ อำนาจหน้าที่รัฐ	คดีร้องเรียนการทุจริตที่เกี่ยวข้อง กับการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่รัฐลดลง	
	3) การใช้ งบประมาณและ ทรัพยากรภาครัฐ อย่างคุ้มค่า	การเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณและ ทรัพยากรภาครัฐ	ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ และทรัพยากรในโครงการขนาดใหญ่	ความโปร่งใสในการจัดสรร งบประมาณ การใช้งบประมาณ สาธารณะ และการดำเนินโครงการ ขนาดใหญ่	
	4) ประสิทธิภาพ ในการแก้ไข ปัญหาการทุจริต	การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ การประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน และการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับ ค่าคะแนน CPI	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานภาครัฐ จำนวนการ แจ้งเบาะแสการทุจริตในภาครัฐ	จำนวนคดีการทุจริตลดลง และ ประสิทธิภาพการแก้ไขปัญหาการ ทุจริต	
		ระดับความสำเร็จของแผนในปี 2566			
		ระดับความสำเร็จของแผนในปี 2566			
		ระดับความสำเร็จของแผนในปี 2566			
		ระดับความสำเร็จของแผนในปี 2566			

CPI

5.1 ผลการขับเคลื่อนแผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบน

1) ผลการดำเนินงานตามแผนงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่การจัดทำ และพัฒนาช่องทางการอำนวยความสะดวกทางธุรกิจด้วยการให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันในการสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนถึงช่องทางการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล เพื่อสร้างการรับรู้ถึงประโยชน์ ความสะดวก และความมั่นคงปลอดภัยในการใช้บริการผ่านระบบดิจิทัล อีกทั้งภาครัฐควรสร้างความเชื่อมโยงของระบบเพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วในการใช้บริการมากยิ่งขึ้น

2) ปัญหาอุปสรรค

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน มีกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา และมาตรการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนงาน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ 2) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และ 3) ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ในหน่วยงานรัฐและเอกชน โดยการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน ดังนี้

(1) การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้บริการผ่านระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) หรือระบบออนไลน์ การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในแต่ละหน่วยงานมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความพร้อมของหน่วยงาน และเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้กระบวนการงานที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐมีปริมาณมาก ตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน ดังนั้นการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานจึงจำเป็นต้องพิจารณากระบวนการงานที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน รวมทั้งมีความพร้อมในการให้บริการผ่านระบบบริการออนไลน์ มาดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงสู่การให้บริการภาครัฐกับประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(2) การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานของหน่วยงานภาครัฐแต่ละหน่วยงานจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมในการพัฒนาระบบ ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องขององค์ความรู้ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการ ดังนั้นความพร้อมของหน่วยงานจึงเป็นข้อจำกัดประการสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการงานผ่านระบบบริการออนไลน์ให้บรรลุผลสำเร็จได้

(3) การพัฒนากระบวนการของหน่วยงานที่ให้บริการ เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ความพร้อมเชิงเทคนิคที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนางานบริการบนระบบออนไลน์ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ (End-to-End Process) รวมถึงการเชื่อมโยงงานบริการออนไลน์ผ่านแพลตฟอร์มกลางไม่สามารถบรรลุผลได้

(4) ระบบศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) การให้บริการภาครัฐผ่านระบบออนไลน์ โดยเฉพาะการขอใบอนุญาตสำหรับผู้ประกอบกิจการมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและหน่วยงานระดับพื้นที่หรือท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานกำกับและดูแล ผ่านข้อกำหนดระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง จึงต้องสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติและอนุญาตในการดำเนินงาน

(5) การศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมความต้องการในการพัฒนาระบบบริการภาครัฐ โดยเฉพาะบริการสำหรับผู้ประกอบกิจการภาคธุรกิจเอกชน อยู่ระหว่างการดำเนินการ และการพัฒนาระบบบริการเพิ่มเติม จึงยังเกิดความล่าช้าในการดำเนินการ

(6) ข้อกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนทางราชการที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน หรือการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(7) ทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และความพร้อมของบุคลากรในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ ทั้งในด้านองค์ความรู้ ทักษะ การใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน

(8) การบูรณาการและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องยังไม่เกิดเป็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานเป็นเพียงการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผลการดำเนินงานจึงเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นของโครงการ/กิจกรรม ขาดการติดตามและขับเคลื่อนต่อในเชิงของผลลัพธ์ และผลกระทบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

3) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ จำเป็นจะต้องจัดทำแผนงานการดำเนินการพัฒนาระบบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านกระบวนการประชุมหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานกลางหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัลกับหน่วยงานภาครัฐ และนำไปสู่การวางแผนการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการร่วมกัน

(2) กำหนดแผนการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการที่มีความสำคัญและเร่งด่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการภาครัฐแก่ประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่มีความจำเป็นต่อการให้บริการ และเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการได้ก่อน พร้อมกำหนดแผนงานการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่สอดคล้องกับการพัฒนางานบริการของหน่วยงาน

(3) การพัฒนางานบริการผ่านระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) หรือระบบออนไลน์ สำหรับหน่วยงานที่ยังไม่มีบริการระบบออนไลน์ ควรดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการให้บริการบนระบบกลางที่มีหน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานรัฐบาลดิจิทัล เพื่อความรวดเร็ว ประหยัดงบประมาณ และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับบริการบนแพลตฟอร์มกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(4) การสร้างเสริมความร่วมมือในการทำงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการทั้งในส่วนของการอนุมัติ และอนุญาตการประกอบกิจการหรือบริการอื่น ๆ สำหรับประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงาน นอกจากนี้ต้องเพิ่มการเสริมสร้างทักษะ และยกระดับศักยภาพด้านองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบริการระบบออนไลน์

(5) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหันมาใช้บริการภาครัฐผ่านแพลตฟอร์มกลางมากขึ้น เพื่อประหยัดเวลาในการรับบริการ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางมารับบริการ นอกจากนี้ยังสามารถป้องกันและลดการเรียกรับสินบนหรือประโยชน์อื่นใด เนื่องจากลดขั้นตอนการใช้ดุลพินิจ และการพบเจอหรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้รับบริการ

(6) ส่งเสริมและสร้างค่านิยมให้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ มีความตระหนักถึงการไม่ติดสินบน และมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน รวมถึงสร้างการรับรู้ถึงข้อดี ข้อเสีย และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริต

5.2 ผลการขับเคลื่อนแผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

1) ผลการดำเนินงานตามแผนงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่การจัดทำมาตรการ แนวทางการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ แต่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวทาง หรือมาตรการไปใช้อย่างจริงจัง เมื่อพิจารณาถึงแนวทางการดำเนินโครงการภายใต้แผนนั้น พบว่า ผลการดำเนินงานในระยะยาว ผลของโครงการสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ของแผนได้ ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จของการดำเนินงาน รวมถึงความจริงจังของทุกภาคส่วนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

2) ปัญหาอุปสรรค

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ มีกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา และมาตรการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนงาน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่มเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และการเงิน/การคลัง 2) ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่มกระบวนการยุติธรรม 3) ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และ 4) รัฐบาลมีการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง โดยการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนี้

(1) การดำเนินงานติดตามผลการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด ผ่านระบบการติดตามผลการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด โดยระบบฐานข้อมูลการติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นระบบที่จัดทำโดยสำนักงาน ป.ป.ท. ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณ ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ดังนั้นการพัฒนาระบบจะต้องมีการยกระดับการดำเนินงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องเหมาะสม รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานในระยะต่อไป

(2) การบริหารจัดการเรื่องมาตรการทางวินัย ปกครองหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐเป็นอีกหนึ่งประเด็นสำคัญเร่งด่วน ที่ได้มีการดำเนินการโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ แต่ทั้งนี้ระบบบริหารจัดการดังกล่าวเป็นการประยุกต์ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการดำเนินการ และไม่มีค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ดังนั้นการพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยงที่สามารถใช้งานระบบอย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบ และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในระยะต่อไป

(3) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการดำเนินงาน ทั้งในส่วนของการดำเนินงานการติดตามผลการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด และมาตรการทางวินัย ปกครองหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(4) การจัดทำข้อมูลสถิติสถานการณ์การรับเรื่องร้องเรียนหรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริตในภาครัฐ และสถิติผลการพิจารณาด้านคดี การกำหนดกรอบระยะเวลา ยังเป็นประเด็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ เนื่องจากในการจัดทำข้อมูลสถิติสถานการณ์การรับเรื่องร้องเรียนหรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในบางกรณี จำเป็นจะต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง ส่งผลให้การดำเนินงานเกินกรอบระยะเวลาที่กำหนด ควรมีการพิจารณายืดหยุ่นกรอบระยะเวลาในบางกรณีหรือระบุสาเหตุหรืออาจรทบผลที่สะท้อนการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน

3) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะของการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตัดสิน การลงโทษ ควรกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานในการตรวจสอบให้มีความชัดเจนในแต่ละกระบวนการขั้นตอน หรือกำหนดกรอบระยะเวลาตามแต่ละประเภทหรือกลุ่มเรื่องร้องเรียนหรือข้อกล่าวหา เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำผลการตรวจสอบ การพิจารณาตัดสิน และการลงโทษ มาสู่การเปิดเผยข้อมูลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่กระทำผิด

(2) การสร้างความเชื่อมั่นกับผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตให้กับหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากบางกรณีเมื่อมีผู้พบเจอการทุจริต หรือความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การทุจริต แต่ไม่กล้าที่จะแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพราะเกรงกลัวว่าจะเกิดผลกระทบกับตนเอง ครอบครัว หรือบุคคลรอบข้าง ดังนั้นการมีระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่สามารถสร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นจะสามารถป้องกันความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การทุจริตได้ อย่างไรก็ตามการจัดทำระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการแจ้งเบาะแสการทุจริตเป็นเพียงช่องทางหนึ่ง แต่การมีข้อกฎหมายในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตจะเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสร้างการมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลเบาะแสการทุจริตจากประชาชนมากยิ่งขึ้น นำไปสู่การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเป็นรูปธรรม

(3) การปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความเป็นปัจจุบันทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสมกับบริบทของประเทศ มีความยืดหยุ่นต่อการดำเนินงาน และส่งเสริมการดำเนินงานภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพัฒนาาระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ ในการดำเนินคดีทุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การปรับปรุงและผลักดันข้อกฎหมาย อาทิ ร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ร่าง พ.ร.บ. มาตรการป้องกันการฟอกคดีปิดปากในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบ พ.ศ.ร่าง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ พ.ศ. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(4) การส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศมากขึ้น โดยผ่านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การมีช่องทางที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม และมีช่องทางที่หลากหลายครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง รวมทั้งการส่งเสริมให้ภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคม และภาคเอกชนสามารถเข้าถึงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐได้ง่าย มีความสะดวกเพิ่มมากขึ้น

(5) การสร้างเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเครือข่ายการทำงานอย่างน้อยต้องประกอบไปด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐที่ขับเคลื่อนการทำงานด้านการสร้างเครือข่ายการทำงานต้องมีแนวทางและเทคนิคที่สามารถสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เกิดผลลัพธ์จากการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

(6) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล สถิติ ชุดความรู้ และผลงานจากการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผ่านช่องทางออนไลน์หรือแพลตฟอร์มหน่วยงานภาครัฐ และช่องทางออนไลน์บนแพลตฟอร์มอื่น อาทิ Facebook Youtube Tiktok Line เป็นต้น ที่เป็นแพลตฟอร์มทางการของหน่วยงาน เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง

(7) การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมภายใต้แผนงานต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในโครงการและกิจกรรมที่จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ทักษะคิด ความตระหนักและจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต ควบคู่กับการขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มอื่น

5.3 แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า

1) ผลการดำเนินงานตามแผนงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่การเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณ และทรัพยากรภาครัฐอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ในระยะต่อไปหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรร่วมกันนำเสนอแนวทาง และวิธีการในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐที่สามารถนำไปสู่การใช้ข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูลได้ตลอดเวลาและเป็นรูปธรรม รวมถึงการผลักดันให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลที่มีมาตรฐานเดียวกันในทุกหน่วยงาน

2) ปัญหาอุปสรรค

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า มีกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา และมาตรการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนงาน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ความโปร่งใสในการจัดสรรงบประมาณ 2) ความโปร่งใสในการใช้งบประมาณสาธารณะ และ 3) ความโปร่งใสในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ โดยการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนงานที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ดังนี้

(1) การบูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานยังไม่เกิดผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร โดยเฉพาะโครงการพัฒนาหรือโครงการลงทุนของภาครัฐ โดยเอกชนเป็นผู้ดำเนินการแสดงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง กระบวนการจัดจ้าง ซึ่งที่ผ่านมาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการแสดงเจตจำนงในการดำเนินงานเพื่อป้องกันการทุจริต การจัดทำข้อมูลรายงานด้านงบประมาณ หรือความเสี่ยงในการบริหารจัดการ แต่ก็ยังไม่สามารถป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การทุจริตในการใช้งบประมาณได้ ดังนั้นการสร้างความร่วมมือโดยเฉพาะภาคเอกชน ควรมีการพัฒนาเครื่องมือหรือแนวทางการสร้างความร่วมมือที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และทำให้ภาคเอกชนเกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการและความโปร่งใสในการใช้งบประมาณ และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับภาคเอกชนอย่างเท่าเทียม

(2) หน่วยงานภาครัฐ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดความพร้อม และศักยภาพในการดำเนินงาน ขาดองค์ความรู้ ทักษะ บุคลากร และเทคโนโลยี รวมทั้งอุปกรณ์ในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของไฟล์ดิจิทัล คือ Word Excel และ PDF ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน ทั้งนี้การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ดำเนินการในส่วน of ไฟล์ดิจิทัล PDF อยู่แล้ว แต่ในอีก 2 รูปแบบไฟล์ดิจิทัลอยู่ระหว่างการดำเนินการเนื่องจากมีข้อมูลเป็นจำนวนมากและต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน

(3) การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการประสานและขอความร่วมมือไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่าย ซึ่งไม่สามารถออกคำสั่งให้ดำเนินการได้ขึ้นอยู่กับการพิจารณาดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ทำให้การดำเนินงานยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

(4) การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบข้อจำกัดด้านงบประมาณ ไม่ว่าจะเป็นการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานมาดำเนินการจัดทำเอกสารไฟล์ดิจิทัล Word และ Excel เพิ่มเติม จากเดิมที่มีการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล PDF นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังขาดความเข้าใจในเป้าหมายเรื่องมาตรฐานและหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล

3) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในแผนงานด้านการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่าให้ครอบคลุมในทุกมิติ และขยายผลไปสู่การติดตามการดำเนินงานได้ ทั้งการเปิดเผยข้อมูล ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ข้อมูลงบประมาณ การตรวจสอบข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้ประชาชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร

(2) ผลักดันให้หน่วยงานนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานในทุกกระบวนการงานหรือขั้นตอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่าในการบริการ ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ภาครัฐประหยัดงบประมาณในการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ราชการ ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และลดการสร้างความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และประชาชน ที่อาจจะนำไปสู่การทุจริตได้

(3) การดำเนินการตามแผนงานการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่าผ่านโครงการและกิจกรรม ควรมีการจัดลำดับความสำคัญในประเด็นปัญหาที่จะแก้ไข และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เป็นหน่วยปฏิบัติว่าสามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด และต้องการความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านใดจากสำนักงาน ป.ป.ท. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) การนำผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ไปเผยแพร่ออกสู่สาธารณะเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้อย่างโปร่งใสผ่านเกณฑ์การประเมิน และสร้างการรับรู้ของประชาชนต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ

5.4 แผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

1) ผลการดำเนินงานตามแผนงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ การประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน และการสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI ในการดำเนินงานระยะต่อไป จึงควรสร้างการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐ และการแจ้งเบาะแสการทุจริตในภาครัฐโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ตลอดจนการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน รวมถึงการสร้างความตระหนัก และทัศนคติที่ดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตในเด็กตั้งแต่แรกเกิด

2) ปัญหาอุปสรรค

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต มีกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา และมาตรการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนงาน ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การเปิดเผยข้อมูลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพความโปร่งใสภาครัฐ 2) ประชาสัมพันธ์เพิ่มการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน และ 3) การสร้างและ

พัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI โดยการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน สามารถสรุปประเด็นปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนงานที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ดังนี้

(1) การปรับปรุงแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามกรอบระยะเวลา เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาปรับปรุงและแก้ไข ทั้งนี้ การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่มีขั้นตอนและความซับซ้อนให้มีความเหมาะสมทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานและประเทศที่มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่จริงจัง

(2) การสื่อสารข้อมูลการดำเนินการที่สามารถสร้างการรับรู้แก่องค์กรระดับนานาชาติ ในการประเมิน CPI ของประเทศ ที่ยังไม่สามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องศึกษาพัฒนาเครื่องมือนวัตกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งระบบ กลไก มาตรการ แนวทาง หรือวิธีการในการยกระดับค่าคะแนน CPI

(3) ขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนในการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง เช่น สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการขับเคลื่อนโครงการของหน่วยงาน การสร้างเครือข่ายสื่อมวลชนต่างประเทศ โดยนักการทูต/สถาบันการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลให้นักวิชาการต่างประเทศทราบถึงสถานการณ์การแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไทย

(4) การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น ควรมีความหลากหลายของช่องทางในการสื่อสารข้อมูล ทั้งสื่อประเภทออฟไลน์ และออนไลน์ที่มีความรวดเร็วในการเผยแพร่และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

(5) ขาดกลไกการเชื่อมโยงระดับนโยบายที่สามารถนำไปสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของภาครัฐ อาทิ กลไกการทำงานในระดับนโยบายที่เปลี่ยนนโยบายไปสู่การดำเนินงานผ่านโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะ ประชาชน และภาคเอกชน มุ่งเน้นกลไกการทำงานแบบมีส่วนร่วม กลไกการทำงานฝ่ายบริหารที่แสดงเจตจำนงการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร และมีการติดตามประเมินผล และนำผลการดำเนินงานมาทบทวนปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง

(6) ขาดบุคลากรในการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างการรับรู้ การปลูกจิตสำนึก และเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและชี้เบาะแสการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่

3) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนงาน มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) การให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานและประเทศที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต มีนโยบายที่ชัดเจน เร่งรัดผลักดันการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่เป็นรูปธรรม อาทิ มาตรการการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่นำไปปฏิบัติได้จริง การบังคับใช้กฎหมายที่จริงจังและเข้มงวด มาตรการลงโทษ เป็นต้น ที่สามารถสะท้อนได้ว่าผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานและประเทศให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

(2) การสร้างเครื่องมือ กลไกและมาตรวัดความสุจริตของหน่วยงานรัฐและเอกชน อาทิ การตั้งคณะกรรมการประเมินองค์กรสุจริตโดยมีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการกำหนดมาตรวัดความสุจริตหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน เช่น จัดการประเมินผลและวัดระดับความสำเร็จความสุจริตของหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน โดยจัดการประเมินและวัดระดับองค์กรสุจริต (Integrity and Excellence Governance Assessment: IEG) เป็นต้น

(3) การทบทวนผลการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาการทุจริตของแผนงานที่เกี่ยวข้อง และผลการดำเนินงานของหน่วยงานทุกปี นำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์ และวางมาตรการแก้ไขปัญหาการทุจริตในระยะต่อไป

(4) การจัดทำชุดความรู้หรือแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานเฉพาะหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การป้องกันการทุจริตของหน่วยงาน รวมถึงแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและทักษะของบุคลากรในสำนักงาน ป.ป.ท. โดยสามารถนำข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(5) การสร้างการรับรู้ และประชาสัมพันธ์การแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริต และการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจังนำเสนอผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์และช่องทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทั้งภายในประเทศและระดับนานาชาติ

6. สรุปการรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

กิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) จัดขึ้นในวันจันทร์ที่ 18 ธันวาคม 2566 เวลา 09.00 - 16.00 น. ณ ห้อง Watergate Ballroom 1 และ 2 ชั้น 6 โรงแรม Amari Bangkok (Formerly Amari Watergate Bangkok) โดยการจัดกิจกรรมมีรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็น

การประชุมแบบผสมผสาน (Hybrids Meeting) ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั้งในรูปแบบระบบออนไลน์ (Online) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Application) และออนไซต์ (Onsite) ซึ่งการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย มีผู้เข้าร่วมประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่รัฐ ภาคเอกชน และผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ อาทิ นักวิชาการ ผู้ประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น จำนวนไม่น้อยกว่า 164 คน ที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในช่วงปี พ.ศ. 2566 ที่ผ่านมามีต่อการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย โดยมีขอบเขตเนื้อหาในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย

1) ชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการ ขอบเขตการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) และสถานการณ์การทุจริตและมาตรการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศและต่างประเทศ

2) การบรรยายพิเศษและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ ในรูปแบบระบบออนไลน์ (Online) ประกอบด้วย

(1) “Anti-corruption Measures across the Globe: A Criminological Perspective.”

By Mr. Shankar Durairaja, Head of School of Investigation & Enforcement, College UNIKOP, Malaysia.

(2) “Findings from the Afrobarometer data on perceptions of corruption in South Africa” By Mr. Preston Govindasamy, Institute for Justice and Reconciliation, South Africa.

3) กลุ่มเป้าหมายหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และต่างชาติ ร่วมกันจัดอันดับความเร่งด่วนภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ในระยะต่อไป

4) กลุ่มเป้าหมายหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และต่างชาติ ร่วมกันประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) จากแบบจำลองการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของคณะที่ปรึกษา เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย

5) จัดประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 4 กลุ่มใหญ่ 16 กลุ่มย่อย เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อเส้นทางผลกระทบ (Impact Pathway) ที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในช่วงปี 2566 ที่ผ่านมา

โดยผลการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ผลการจัดอันดับความเร่งด่วนภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) คือกรอบแผนการดำเนินการระยะปานกลางในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจ โดยลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุน สร้างความโปร่งใส การดำเนินการตามกรอบธรรมาภิบาลให้เกิดความเชื่อมั่นกับนักลงทุนต่างชาติ ผู้ประกอบการชาวไทย ตลอดจนประชาชนทุกภาคส่วน วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน คือ เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ดังนั้นในการขับเคลื่อนงานเพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI จึงได้กำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินต่าง ๆ ของดัชนีการรับรู้การทุจริต เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้เป็นไปตามค่าเป้าหมายของแผนทั้ง 3 ระดับ โดยกำหนดให้มีแผนการดำเนินการ 4 เรื่อง ประกอบด้วย แผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบน แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า และแผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต และกำหนดประเด็นที่คาดว่าจะส่งผลต่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตโดยตรง โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจะพิจารณากำหนดประเด็นเพื่อขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละปี

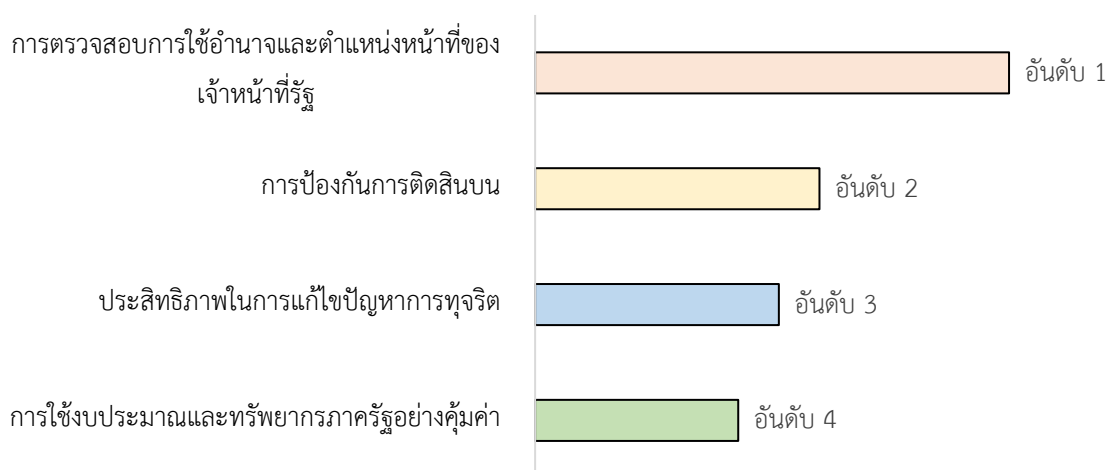
การจัดอันดับความเร่งด่วนภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) นั้นเป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมถึงประเด็นที่เข้าร่วมกิจกรรมมองว่ามีความสำคัญและเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย เนื่องจากการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการทุจริตและการขับเคลื่อนการดำเนินการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจนนั้น ไม่ควรจะต้องดำเนินงานในหลายประเด็นพร้อมกัน ควรเลือกบางประเด็นที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมได้ในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสามารถส่งผลกระทบต่อค่า CPI ได้ในระยะเวลาไม่นานนัก นอกจากนี้แล้ว การกำหนดประเด็นในการดำเนินการยังส่งผลให้เกิดความชัดเจนถึงแนวทางการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม สามารถบูรณาการการทำงาน และสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานจากทุกภาคส่วนให้เกิดขึ้นได้ภายใต้เป้าหมายเดียวกัน

ผลการประเมินอันดับความเร่งด่วนในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) จากแผนการดำเนินงานทั้ง 4 เรื่อง ประกอบด้วย แผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบน แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า และแผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ผลจากการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ให้แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐมีความเร่งด่วนสูงสุด สาเหตุเนื่องจากปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นในประเทศ หรือต่างประเทศมักเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่รัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตน อีกทั้งกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเพื่อเข้าไปตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐยังขาดทั้งช่องทางที่สะดวกในการเข้าตรวจสอบ องค์กรความรู้ด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อใช้ในการตรวจสอบความถูกต้อง รวมถึงภาครัฐยังไม่มีเปิดเผยข้อมูลเท่าที่ควร โดยการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐยังเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การให้และรับสินบนที่เชื่อมโยงกับแผนงานเรื่องที่ 1 การป้องกันการติดสินบนที่ได้รับการจัดอันดับความเร่งด่วนเป็นอันดับที่ 2 เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมมองว่าปัญหาการติดสินบนเป็นปัญหาการทุจริตที่หลากหลายประเทศกำลังเผชิญอยู่ อีกทั้งยังมีผู้เกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วนทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ ภาคเอกชน และประชาชน

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงของแผนงานกับแหล่งข้อมูล CPI ทั้ง 9 แหล่ง พบว่า การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลที่น่าประเมินมาประเมินถึง 4 แหล่ง คือ BF(TI), EIU, PRS, WJP และการติดสินบนยังมีความเกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลที่น่าประเมินมาประเมินถึง 4 แหล่ง ได้แก่ GI, PRS, IMD, และ WEF จากทั้ง 9 แหล่ง ซึ่งหากแผนงานทั้ง 2 แผนดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมจะสามารถยกระดับค่าคะแนน CPI ได้ถึง 7 แหล่งข้อมูล รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 3

รูปที่ 3 อันดับความเร่งด่วนภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

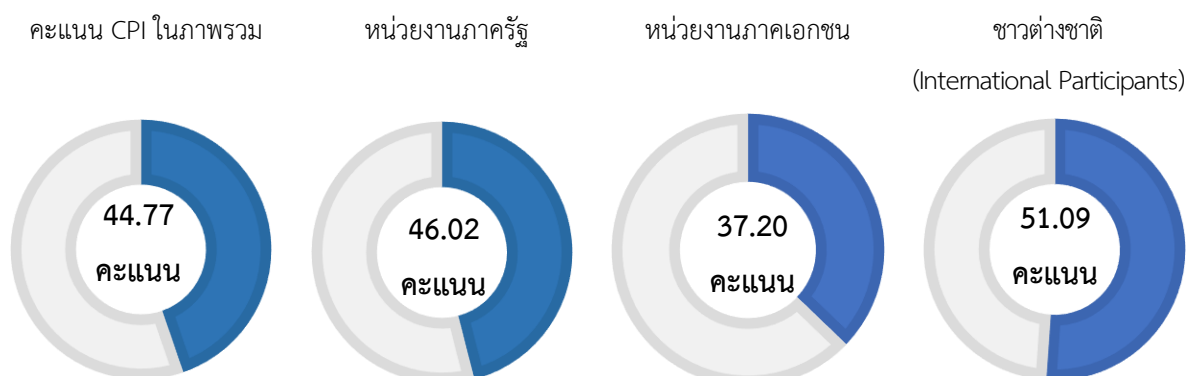
6.2 ผลการจำลองการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

จากประเด็นคำถามที่ใช้สำหรับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ที่ 9 แหล่งการประเมินใช้เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญ นักวิเคราะห์ความเสี่ยง นักวิชาการ นักวิเคราะห์ นักธุรกิจ ทั้งในประเทศและทั่วโลก เพื่อการทดลองประเมินคะแนน CPI โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรม คณะที่ปรึกษาจึงจำลองการประเมินค่าคะแนนดัชนี

การรับรู้การทุจริตโดยได้จัดทำประเด็นคำถามทั้งสิ้น 23 ข้อคำถามซึ่งประยุกต์จากประเด็นคำถามที่ใช้สำหรับการประเมิน CPI ของแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่ง รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 5 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำลองการประเมินคะแนน CPI ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิ สมาคม หอการค้า สภาธุรกิจ ธนาคาร บริษัท มหาวิทยาลัย และชาวต่างชาติ โดยเป็นการประเมินเพื่อนำผลคะแนนมาเปรียบเทียบค่าคะแนนที่ได้จากการประเมินขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ และผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสังเกตถึงข้อแตกต่างของคะแนนการประเมิน และข้อเสนอแนะแนวทางในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศในระหว่างการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

จากการจำลองประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตโดยผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 111 คน ภาคเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิ สมาคม หอการค้า สภาธุรกิจ ธนาคาร บริษัท และมหาวิทยาลัย จำนวน 17 คน และต่างชาติ จำนวน 2 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมคะแนนเท่ากับ 44.77 คะแนน แบ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐมีคะแนน 46.02 ภาคเอกชนมีคะแนน 37.20 คะแนน และชาวต่างชาติ (International Participants) มีคะแนน 51.09 คะแนน รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 4

รูปที่ 4 ผลคะแนนจากการจำลองการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

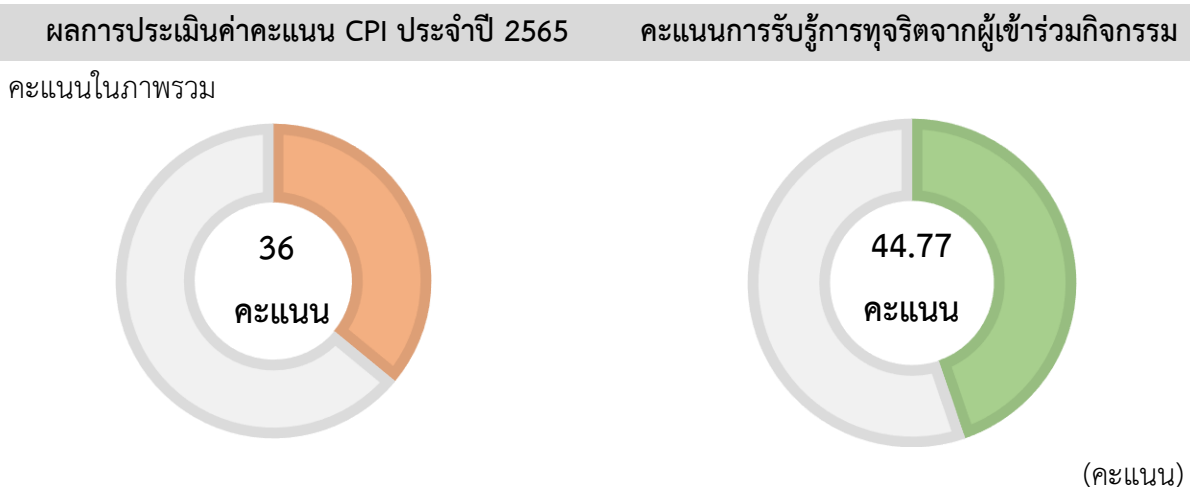
จากการประเมินค่าคะแนน CPI เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินค่าคะแนน CPI ระหว่างค่าคะแนนขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด พบว่า ค่าคะแนนของ TI เท่ากับ 36 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าค่าคะแนนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยคะแนนจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่ากับ 44.77 คะแนน โดยมีข้อสังเกตสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) การที่ผลประเมินในภาพรวมมีค่าสูงกว่าค่า CPI จริง เกิดจากการที่ผู้ประเมินในกลุ่มของหน่วยงานภาครัฐ และชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย ได้สัมผัสกับการดำเนินงานโดยตรงจึงเห็นการเปลี่ยนแปลงในระดับผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) บางส่วนที่เกิดขึ้นแล้ว จึงให้คะแนนสูงกว่าที่ได้รับการประเมินจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่งที่ใช้ในการประเมินค่า CPI ความแตกต่างของคะแนนนี้แสดงให้เห็นถึงช่องว่างของการรับรู้ (Perception Gap) ระหว่างผลการดำเนินการที่เกิดขึ้น กับการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่ประเมินค่า CPI สะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างของการสื่อสาร (Communication Gap) ของการดำเนินการและการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

2) ผลการประเมินของภาคเอกชนค่าที่ใกล้เคียงกับค่า CPI จริง และหากพิจารณาถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่งจะพบว่า ภาคเอกชนเป็นหนึ่งในกลุ่มตัวแทนที่ประเมินคะแนนของประเทศไทย แสดงให้เห็นว่า การดำเนินการของภาครัฐที่ผ่านมา มีประเด็นที่ต้องพิจารณา 3 ประเด็นด้วยกัน ประเด็นแรก คือ โครงการที่ดำเนินการแม้จะมีผลผลิตเกิดขึ้น แต่ผลผลิตดังกล่าวไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นภาคเอกชน จึงทำให้ภาคเอกชนยังไม่เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประเด็นที่สอง การทำโครงการไม่ได้มีการออกแบบผลที่เกิดขึ้นระดับผลผลิตหรือวิเคราะห้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นให้สามารถเชื่อมโยงไปสู่ภาคเอกชนได้ชัดเจนมากพอ ประเด็นที่สาม โครงการที่ดำเนินการและมีกลุ่มเป้าหมายเป็นภาคเอกชน ภาคเอกชนอาจเห็นว่าแม้จะมีผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น แต่สิ่งที่เกิดขึ้นยังไม่เพียงพอจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม

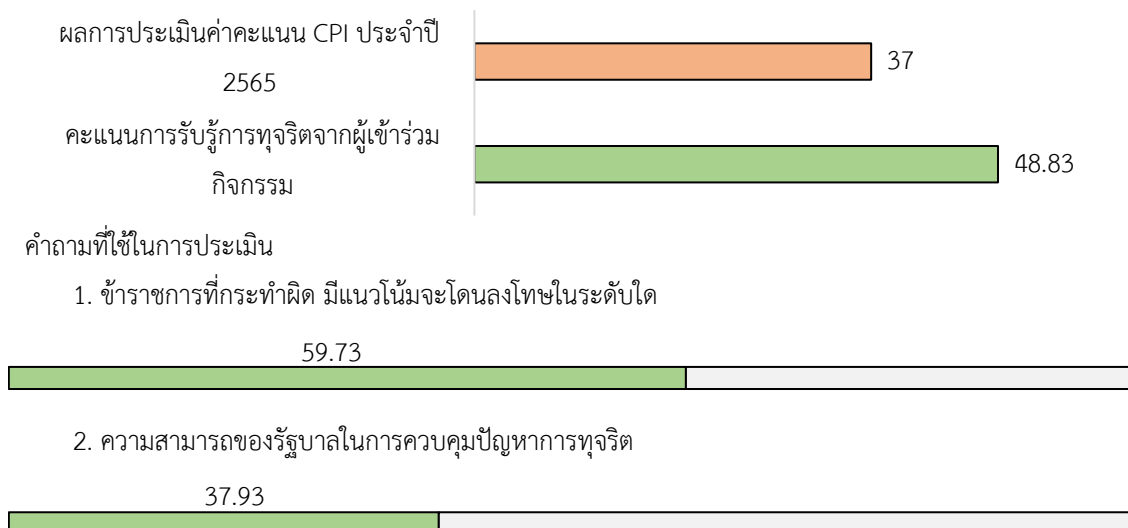
นอกจากข้อสังเกต 2 ประการข้างต้น เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565 กับผลการประเมินของผู้เข้าร่วมกิจกรรม พบว่า มีการประเมินบางด้านมีคะแนนใกล้เคียงกันระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม และผลการประเมินค่าคะแนน CPI ได้แก่ IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) โดยคะแนนจาก TI คือ 43 คะแนน และจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ 43.11 คะแนน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นจากการประชุมกลุ่มย่อยที่ว่า การให้และรับสินบนในประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นที่มีทั้งผู้ที่เต็มใจให้และเต็มใจรับ จนกลายเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงานหรือดำเนินธุรกิจ อีกประเด็นที่มีคะแนนใกล้เคียงกัน คือ การประเมินตามเกณฑ์ของ Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC) ที่ประเมินระดับปัญหาการทุจริตในภาพรวมของประเทศ โดยคะแนนจาก TI คือ 35 คะแนน และจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ 32.06 คะแนน สะท้อนให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้จะประสบความสำเร็จในระดับโครงการและแผนงาน แต่ยังไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมของประเทศอย่างชัดเจน รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 5

รูปที่ 5 เปรียบเทียบผลการประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI

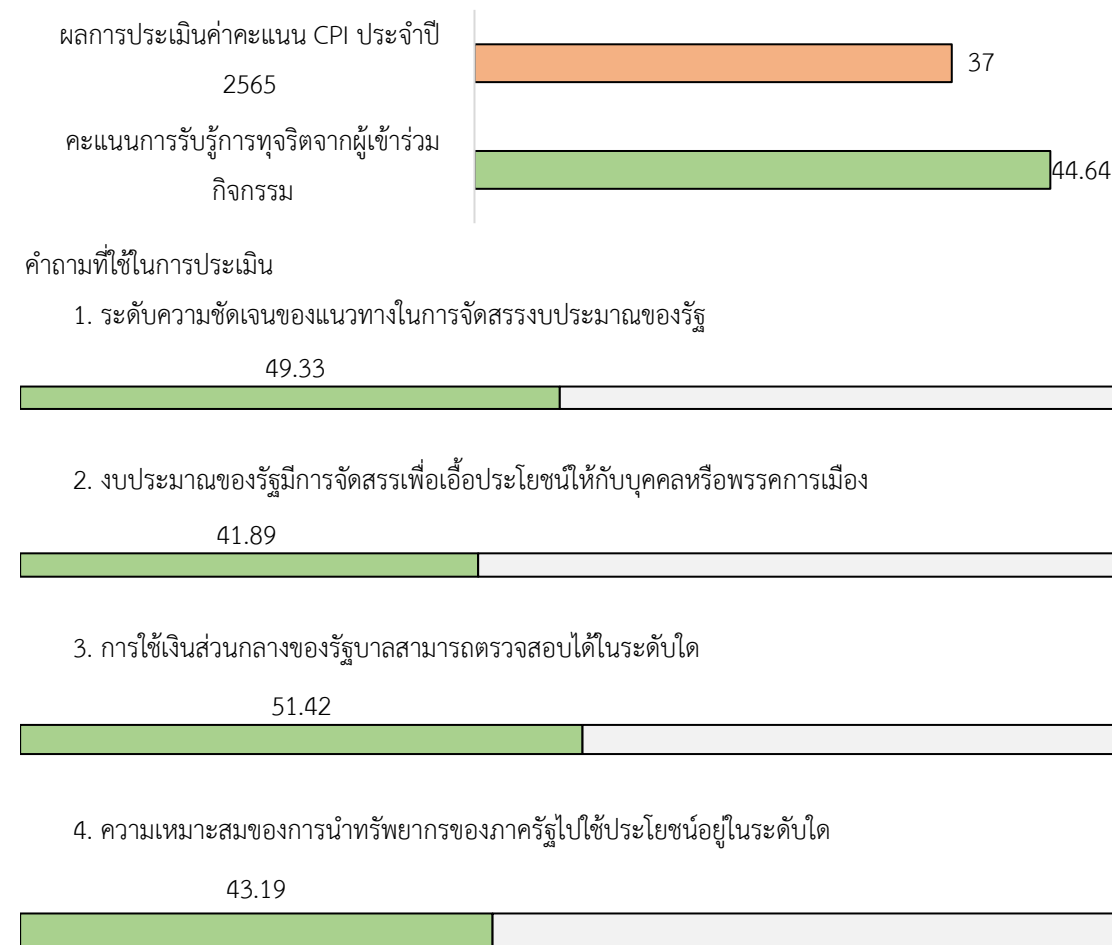

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565 คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม
การประเมินค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแหล่งข้อมูลทั้ง 9 แหล่ง

1. Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF(TI))

2. Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

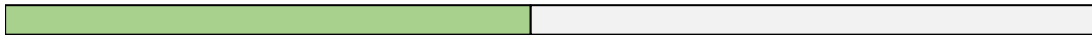
5. รัฐบาลมีสิทธิในการแต่งตั้งข้าราชการเข้ามาดำรงตำแหน่งตามความต้องการของตนในระดับใด

44.62

6. ระบบตุลาการมีความอิสระและสามารถตัดสินโทษของข้าราชการที่กระทำผิดได้โดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาลในระดับใด

48.06

7. ขณะนี้ประเทศไทยมีวัฒนธรรมในการให้สินบนเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติพิเศษในระดับใด

33.99

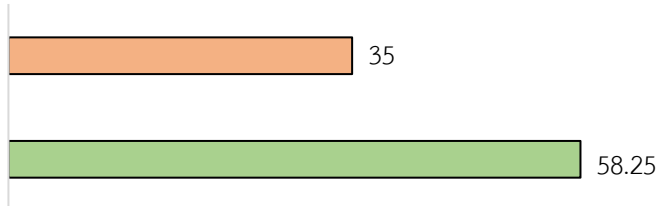

3. Global Insight Country Risk Ratings (GI)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี

2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม
กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. ระดับความเสี่ยงที่บุคคลหรือบริษัทจะถูกเรียกรับสินบนเพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น

58.25

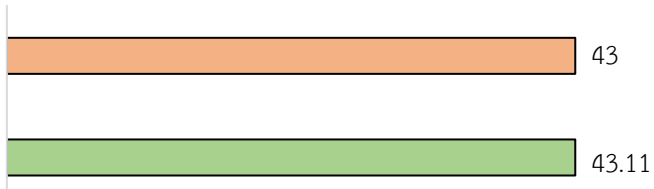

4. IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี

2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม
กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. องค์กรหรือหน่วยงานมีการให้สินบนหรือเรียกร้องผลประโยชน์ในระดับใด

43.11

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

5. Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี

2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม

กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. ระดับความรุนแรงของปัญหาการทุจริตในประเทศ

32.06

6. The PRS Group International Country Risk Guide (PRS)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี

2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม

กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. มีการเรียกร้อยเงินหรือการต้องจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก การจ่ายภาษี การคุ้มครองจากตำรวจ การฝากเข้าทำงานในระดับใด

40.65

7. World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี

2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม

กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. เป็นเรื่องปกติที่บริษัทจะต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากการนำเข้าและส่งออก สาธารณูปโภค การจ่ายภาษี การได้รับสัมปทานหรือสัญญาโครงการของรัฐ และการพิจารณาคดี

54.12

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

8. World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey (WJP)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี
2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม
กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารมีการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

44.32

2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการมีการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

53.29

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารมีการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์

37.05

4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

44.68

9. Varieties of Democracy Project (V-DEM)

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี
2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วม
กิจกรรม

คำถามที่ใช้ในการประเมิน

1. เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมในการเรียกรับสินบนในระดับใด

46.61

2. ประชาชนมีพฤติกรรมการให้สินบนในระดับใด

40.97

ผลการประเมินค่าคะแนน CPI ประจำปี 2565

คะแนนการรับรู้การทุจริตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

3. การเลือกตั้งมีการจ่ายเงินเพื่อให้ได้ซึ่งคะแนนเสียงในระดับใด

41.13

4. ระดับความโปร่งใสในกระบวนการเลือกตั้งของประเทศ

52.39

5. ระดับความแพร่หลายของปัญหาการทุจริตในประเทศ

30.90

หมายเหตุ : คะแนนเข้าใกล้ 0 หมายถึง มีความรุนแรงในการทุจริตสูงที่สุด

6.3 ความคิดเห็นต่อเส้นทางผลกระทบ (Impact Pathway) ที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี ภายใต้คณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ในช่วงปี 2566 ที่ผ่านมา

การประเมินเส้นทางผลกระทบ (Impact Pathway) เป็นการประเมินผลกระทบจากการดำเนินงานตามเป้าหมาย โดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบวิธีการประเมิน ร่วมกับการวิเคราะห์เส้นทางผลกระทบของการดำเนินงาน (Impact Pathway) ซึ่งทั้งสองแนวคิดสามารถใช้อธิบายกระบวนการดำเนินงานของแผนงาน ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและเห็นได้อย่างชัดเจน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการ/กิจกรรมการดำเนินงาน ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบหรือเป้าหมายที่เกิดขึ้น

รูปที่ 6 แสดงกระบวนการและความเชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานดำเนินการ และผลจากการดำเนินงานที่ต้องการให้เกิดขึ้นหรือผลที่คาดหวังให้เกิดขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง 5 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 แผนงานดำเนินงาน เป็นแผนที่จะทำโดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ แหล่งทรัพยากรของแผนงาน ปัจจัยหรือสิ่งที่ต้องใช้และกิจกรรมที่คาดว่าจะดำเนินการ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

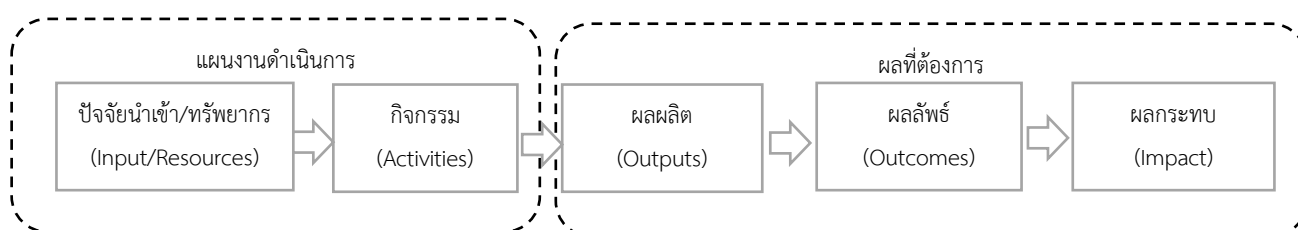
(1) ปัจจัยนำเข้า/แหล่งทรัพยากร ประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรในการสนับสนุนการทำงาน องค์กร/หน่วยงาน เพื่อให้แผนงานสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการได้

(2) กิจกรรม คือ กิจกรรมการดำเนินงาน เป็นกระบวนการและการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ผลที่คาดหวัง หรือการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของแผนงาน

ส่วนที่ 2 ผลที่ต้องการ เป็นผลที่พึงเกิดขึ้นทั้งหมดของแผนงาน ทั้งที่เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวัง และผลกระทบ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

- (1) ผลผลิต เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงของการดำเนินกิจกรรมในแผนงาน
- (2) ผลลัพธ์ เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการเปลี่ยนแปลงของผู้มีส่วนร่วมกับแผนงาน อาทิ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับการทำหน้าที่ ทั้งผลลัพธ์ ที่คาดหวังระยะสั้น และระยะยาว
- (3) ผลกระทบ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นหรือไม่คาดหวังให้เกิดขึ้น โดยปรากฏขึ้นจากผลของกิจกรรมของแผนงาน ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าอย่างเป็นเหตุเป็นผลของผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะสั้นและระยะยาวที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้น

รูปที่ 6 กระบวนการความเชื่อมโยงกันระหว่างแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

จากกระบวนการความเชื่อมโยงกันระหว่างแผนงาน และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น สามารถนำมาวิเคราะห์ต่อยอดลงในระดับแผนงาน ระดับโครงการ หรือระดับกิจกรรม โดยการวิเคราะห์เส้นทางผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน (Impact Pathway) ทั้งนี้เส้นทางผลกระทบจากการดำเนินงาน คือ การเขียนแผนผังหรือแผนที่ที่แสดงถึงกระบวนการหรือโครงข่ายความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างแผนงาน ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินงานจนถึงจุดมุ่งหมายหลักของแผนงาน ตลอดจนองค์กร/หน่วยงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากแผนงานทั้งหมด

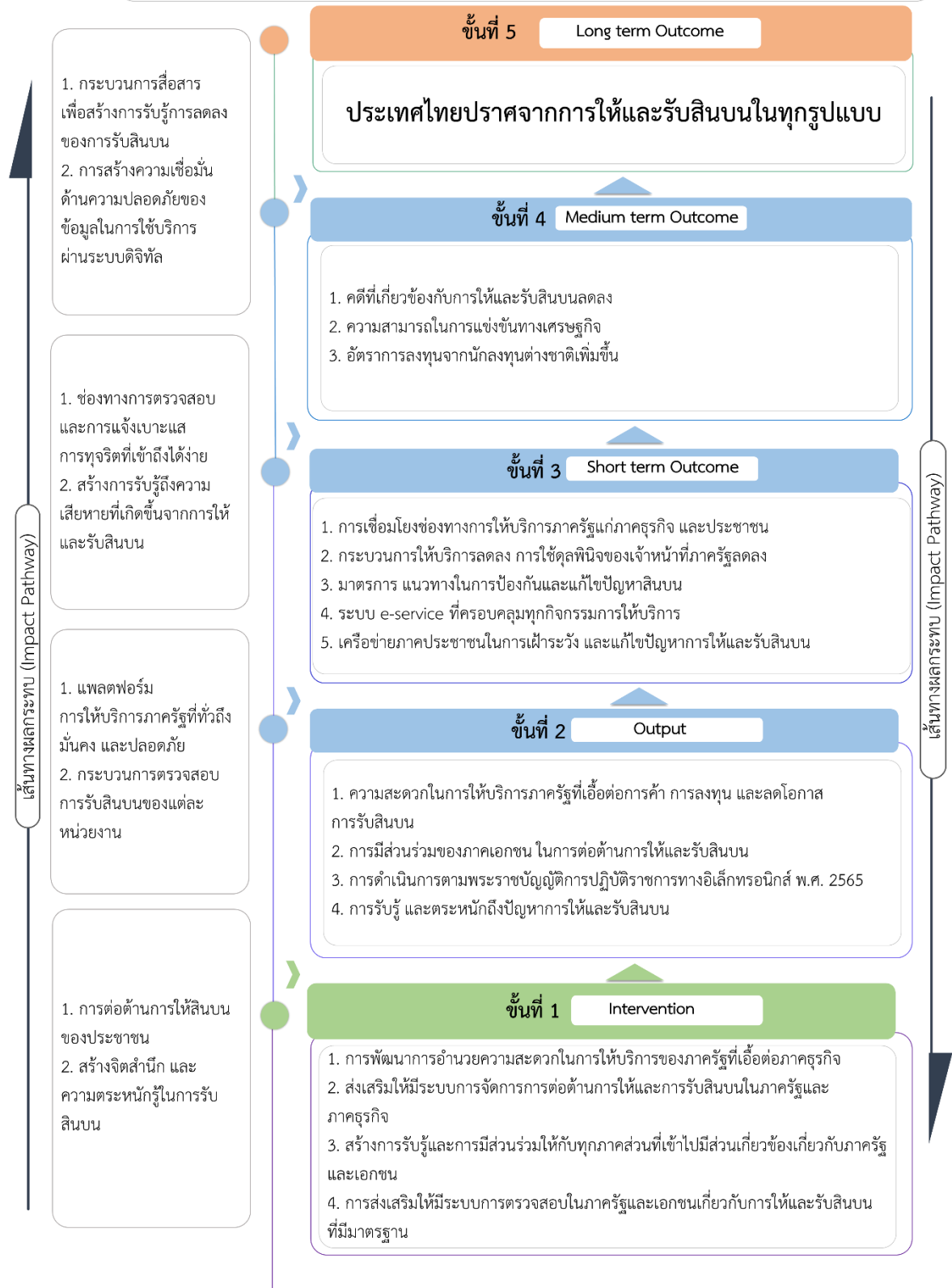
การดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) จากการวิเคราะห์เส้นทางผลกระทบการดำเนินงาน พบว่า **แผนงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน** สามารถดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การดำเนินการให้บริการภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนผ่านระบบดิจิทัล โดยผลการดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่ **ขั้นที่ 3 Short term Outcome** คือ เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลการให้บริการของภาครัฐที่นำไปสู่กระบวนการการให้บริการประชาชนและภาคธุรกิจที่มีความสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพื่อการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการให้และรับสินบน แต่การดำเนินงานในการให้บริการผ่านระบบดิจิทัลยังไม่สามารถครอบคลุมการให้บริการได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของข้อมูลให้กับผู้ใช้บริการได้มากนัก และการพัฒนาระบบการให้บริการภาครัฐนั้นยังขาดความต่อเนื่องในการสนับสนุนด้านงบประมาณส่งผลให้การพัฒนากระบวนการให้บริการดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันการให้และรับสินบนในระยะต่อไป ควรสร้างการรับรู้ที่สามารถสะท้อนระดับความเสียหาย การประเมินมูลค่าความเสียหาย ของผลกระทบ ความเสียหายที่เกิดจากการให้และรับสินบนในภาคประชาชน และภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดความตระหนักในการให้

และรับสินบนเพิ่มมากขึ้น สำหรับการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่**ขั้นที่ 4 Medium term Outcome** คือ การลดลงของคดีการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการให้และรับสินบนนั้น ควรมีการสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหาการทุจริตเพื่อการขยายแนวทางการมีส่วนร่วมและการเผยแพร่การรับรู้ปัญหาการให้และรับสินบนในทุกภาคส่วน รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 7

รูปที่ 7 แผนงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน

Impact

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยภายในปี 2570 มีอันดับไม่เกินอันดับที่ 43 จาก 180 ประเทศ หรือมีคะแนนไม่น้อยกว่า 57 คะแนน

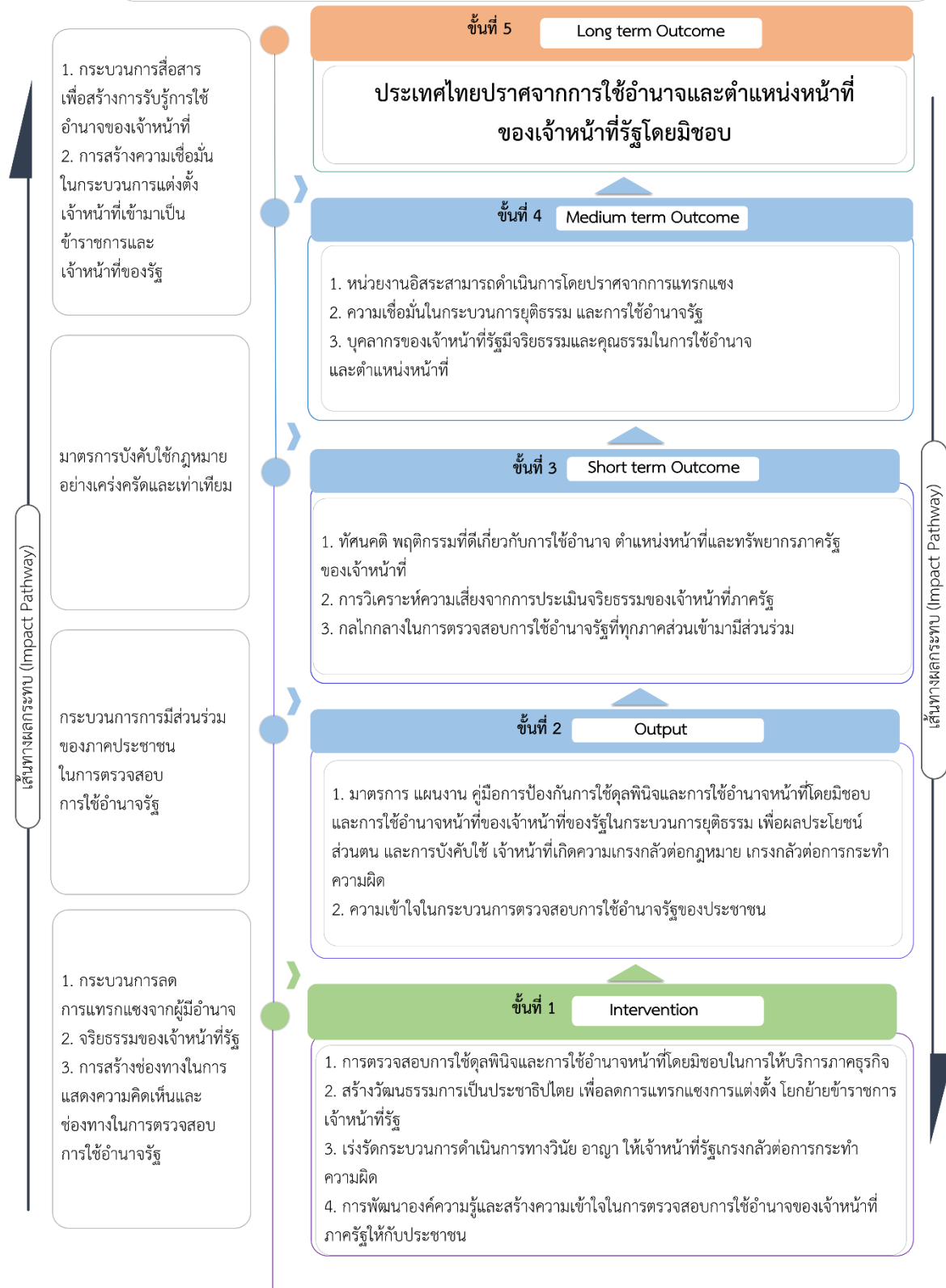

แผนงานที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ สามารถดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การมีมาตรการ คู่มือการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ โดยผลการดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่**ขั้นที่ 2 Output** คือ มีการจัดทำมาตรการ แผน คู่มือในการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ และการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ยังไม่สามารถผลักดัน และขับเคลื่อนการนำมาตรการไปใช้ได้เท่าที่ควร เนื่องจากการดำเนินงานเพื่อนำมาตรการไปใช้ต้องอาศัยความร่วมมือ และการยอมรับจากทุกภาคส่วน การสร้างความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะภาคเอกชน และภาคประชาชนยังคงเป็นช่องว่างของการดำเนินงานในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ขาดความต่อเนื่องในการประสานความร่วมมือและการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน อีกทั้งช่องทางการเข้าไปตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐยังขาดการสร้างความเข้าใจในการใช้ข้อมูลนำมาเป็นกลไกในการตรวจสอบ รวมถึงประชาชนยังขาดองค์ความรู้และข้อมูลที่เพียงพอในการนำไปใช้เพื่อการตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูล และผลการดำเนินงานให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก และต่อเนื่อง อีกทั้งควรมีกระบวนการสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนถึงประโยชน์ของการเข้าถึงข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลของภาครัฐให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการใช้สื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงาน สำหรับการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่**ขั้นที่ 3 Short-term Outcome** คือ การเปิดเผยแผนการปฏิบัติงาน แผนด้านงบประมาณ และผลการปฏิบัติงานของภาครัฐอย่างจริงจังเพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูลและช่องทางการเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 8

รูปที่ 8 แผนงานที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

Impact

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยภายในปี 2570 มีอันดับไม่เกินอันดับที่ 43 จาก 180 ประเทศ หรือมีคะแนนไม่น้อยกว่า 57 คะแนน

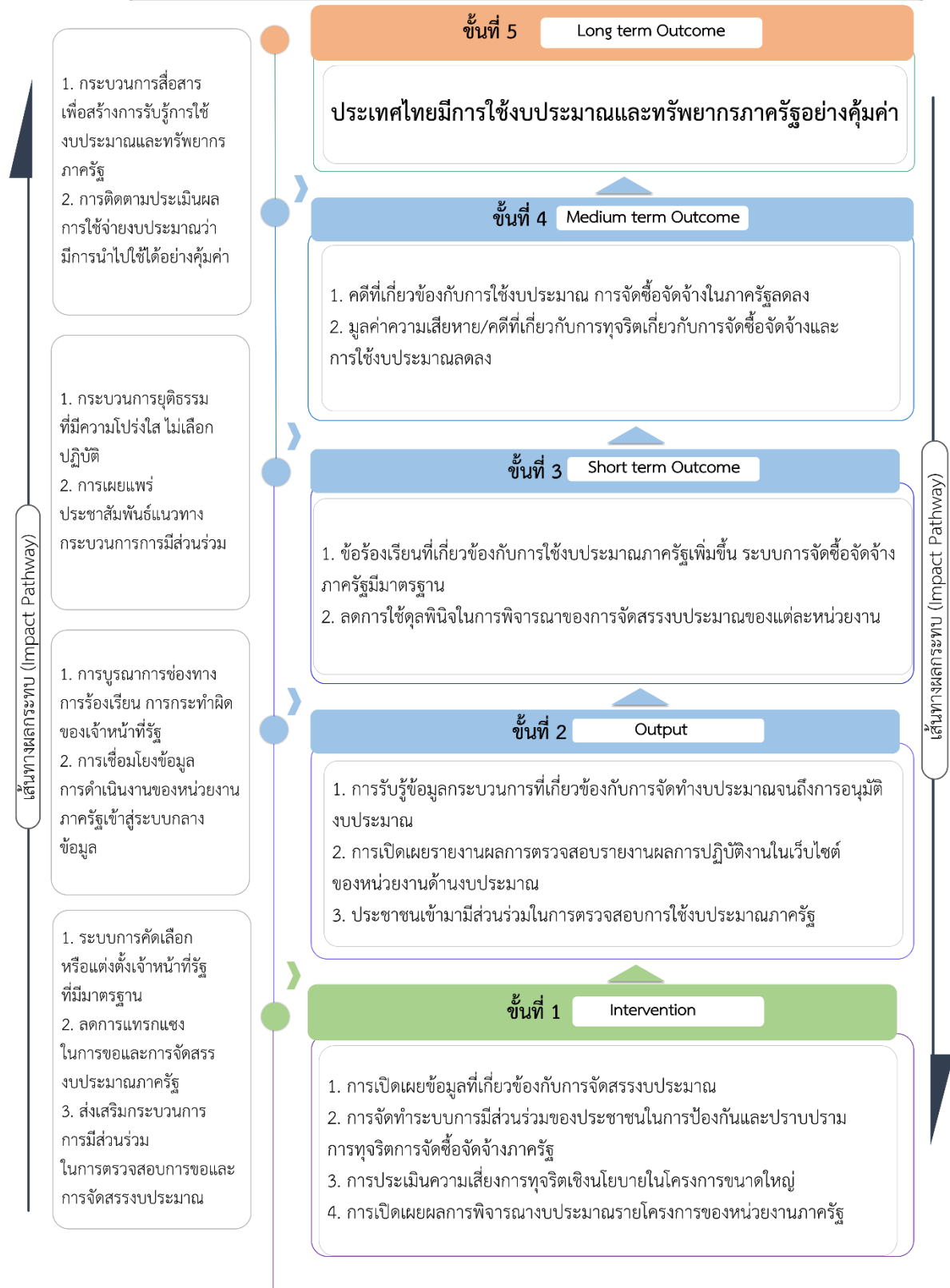

แผนงานที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า สามารถดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเปิดข้อมูลการใช้งบประมาณและทรัพยากรของภาครัฐ โดยผลการดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่ **ขั้นที่ 2 Output** คือ มีข้อมูลกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงานงบประมาณ มีกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้งบประมาณและทรัพยากรของภาครัฐ แต่ผลการดำเนินงานยังไม่สามารถสร้างการรับรู้ให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าไปตรวจสอบการใช้งบประมาณ และการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีมาตรฐานกลางในการดำเนินงาน หน่วยงานยังคงใช้กฎระเบียบของหน่วยงานในการเปิดเผยข้อมูลของตน อีกทั้งประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงกฎระเบียบข้อบังคับของภาครัฐในการใช้งบประมาณหรือการใช้ทรัพยากรจึงไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบการดำเนินงานได้ในระยะต่อไปควรพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณและทรัพยากรของภาครัฐให้สามารถเข้าถึงได้ง่ายมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และสร้างองค์ความรู้ให้กับทุกภาคส่วนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในการใช้งบประมาณและทรัพยากรของภาครัฐเพิ่มขึ้น สำหรับการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ **ขั้นที่ 3 Short-term Outcome** คือ การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามการขอและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐในระดับพื้นที่ และการพัฒนาองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ทุกส่วนต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการตรวจสอบร่วมกันในหน่วยงาน รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 9

รูปที่ 9 แผนงานที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า

Impact

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยภายในปี 2570 มีอันดับไม่เกืออันดับที่ 43 จาก 180 ประเทศ หรือมีคะแนนไม่น้อยกว่า 57 คะแนน

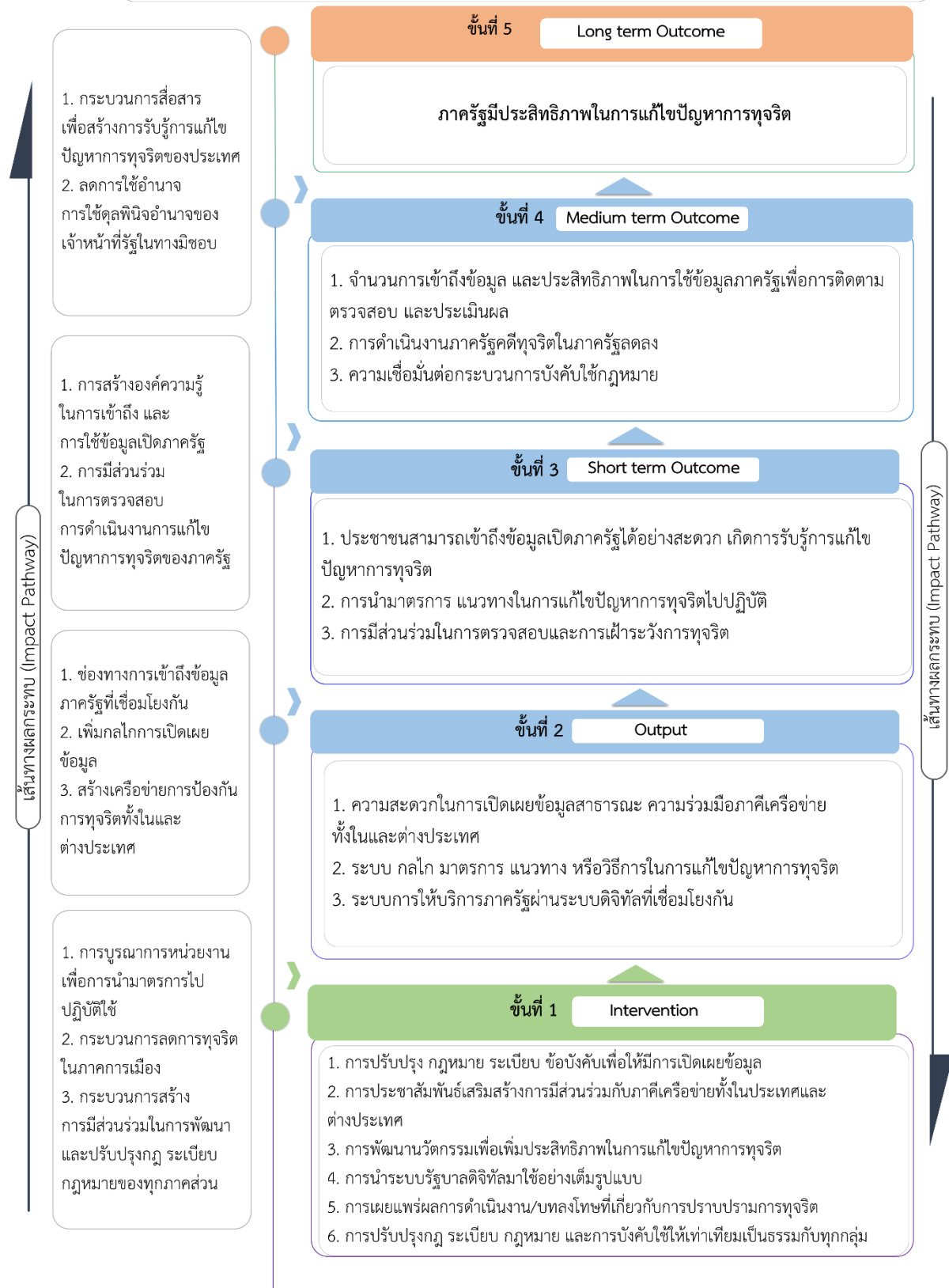

แผนงานที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต สามารถดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การมีระบบกลไก มาตรการ แนวทาง หรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูล การประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยผลการดำเนินงานสามารถขับเคลื่อนไปสู่**ขั้นที่ 2 Output** คือ มีการสร้างความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการทุจริต แต่ผลการดำเนินงานด้านการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต้องใช้ระยะเวลา และความร่วมมือรวมถึงการยอมรับของทุกภาคส่วน การประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมยังไม่สามารถสื่อสารให้กับหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เกิดการรับรู้และเข้าใจได้ เนื่องจากการดำเนินงานของภาครัฐในการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินอกรอบยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานได้ อีกทั้ง การดำเนินงานในระยะต่อไปจึงควรมีการจัดกิจกรรม Road show และสื่อข่าวออนไลน์และออนไลน์ทุกประเภทเพื่อเพิ่มการเข้าถึงและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น สำหรับการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่**ขั้นที่ 3 Short-term Outcome** คือ การเพิ่มมาตรการตรวจสอบและการเฝ้าระวังการทุจริตในส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ เพิ่มกลไกในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และจัดทำมาตรการในการส่งเสริมการนำข้อมูลเปิดของภาครัฐไปใช้ประโยชน์ทั้งในการตรวจสอบการดำเนินการดำรงชีวิตพื้นฐาน และการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันด้านการประกอบธุรกิจ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 10

รูปที่ 10 แผนงานที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

Impact

ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยภายในปี 2570 มีอันดับไม่เก็อันดับที่ 43 จาก 180 ประเทศ หรือมีคะแนนไม่น้อยกว่า 57 คะแนน

6.4 ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ

จากการจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการขับเคลื่อนแผนขับเคลื่อนที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ มีข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมเพื่อระดมความคิดเห็นไม่ควรจัดให้มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เข้าร่วมไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีจำนวนไม่เกิน 50 คน ในแต่ละครั้ง

2) กิจกรรมย่อยในการดำเนินงานมีจำนวนมาก ส่งผลให้แต่ละกิจกรรมมีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่จำกัด

3) การจัดกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักลงทุนชาวต่างชาติ สถานที่การจัดกิจกรรมควรตั้งอยู่ใจกลางเมือง เช่น ย่านสุขุมวิท ย่านทองหล่อ เป็นต้น และควรจัดกิจกรรมที่มีระยะสั้น 3 ชั่วโมง เช่น ช่วงเวลา 09.00 - 12.00 น. หรือ 13.00 - 16.00 น.

4) ควรมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยมาให้ความรู้ มุมมอง และแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการทุจริตของประเทศไทยให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับทราบการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยมที่ผ่านมามาของประเทศไทย

7. ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)

การบูรณาการความร่วมมือ ทุกหน่วยงานตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ทั้งหมดไม่ใช่การดำเนินงานเพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ลักษณะการดำเนินงานของโครงการกับเป้าหมายแผนฯ ปัจจุบันภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) มีการกำหนดโครงการในการดำเนินงานตามแผน แต่ลักษณะการดำเนินงานของบางโครงการ/กิจกรรม ต้องมีการดำเนินงานมากกว่าช่วงระยะเวลาของแผน ส่งผลให้โครงการไม่สามารถตอบเป้าหมายของแผนได้ตามความเป็นจริง เพราะผลการดำเนินงานของโครงการยังไม่แสดงผลกระทบให้เห็นอย่างชัดเจนในวงกว้างแต่เป็นการสร้างผลกระทบในพื้นที่ ดังนั้นควรมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายหรือลักษณะการดำเนินงานให้เหมาะสมกับโครงการที่ดำเนินงาน

ทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนฯ ควรมีการคัดเลือกบุคลากรที่มีความพร้อมต่อการดำเนินงาน โดยคัดเลือกจากบุคลากรที่มีความสนใจและพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ไม่ได้ดำเนินงานเพื่อหน้าที่เท่านั้น จะส่งผลให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

8. ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

ทัศนคติและจิตสำนึกของประชาชน เนื่องจากการยกระดับค่าคะแนน CPI ต้องเริ่มสร้างตั้งแต่ระดับล่าง คือ สร้างประชาชนให้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ตลอดจนปลูกฝังแนวคิดจริยธรรม การไม่ทนต่อการทุจริต การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และการตื่นตัวในการป้องกันการทุจริตภายในพื้นที่ของประชาชนที่อาศัยอยู่

ทัศนคติและจิตสำนึกของของเจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องจากการยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย ต้องมีกลไกสำคัญในการดำเนินงาน คือ เจ้าหน้าที่รัฐ ดังนั้นควรมีการสร้างสำนึกและปลูกฝังแนวคิดการทำงานในเรื่องความโปร่งใส ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชน สามารถเข้าตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐได้ รวมถึงต้องมีการสร้างสำนึกของเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินงานในเรื่องการต่อต้านการทุจริต

ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลดำเนินงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น ลดขั้นตอน ลดความซับซ้อน ลดความยุ่งยาก ลดการเดินทาง ลดการใช้งานทรัพยากรในหน่วยงาน ลดการเผชิญหน้าระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ดำเนินการได้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความโปร่งใส และตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้

การขับเคลื่อนและการนำไปใช้ที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันประเทศไทยมีแผนงาน ยุทธศาสตร์ นโยบาย และกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือการยกระดับค่า CPI แล้ว แต่การขับเคลื่อนในการนำแผนนโยบายและแผนไปใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การยกระดับค่า CPI หรือการลดการทุจริตของประเทศไม่ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

การเข้าถึงแหล่งประเมิน ปัจจุบันการดำเนินงานยกระดับค่า CPI ของประเทศไทยยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งการประเมิน และเข้าถึงผู้ประเมินได้ ดังนั้นควรมีการซื้อแพลตฟอร์มในการเข้าถึงข้อมูลแหล่งประเมินค่า CPI ทุกแหล่งข้อมูล และนำมาวางแผนการดำเนินงานยกระดับค่า CPI ในระยะต่อไป

การสื่อสารผลการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาการทุจริตควบคู่กับการสื่อสารผลการดำเนินงานไปยังผู้ประเมินค่า CPI โดยใช้กลยุทธ์สื่อออนไลน์ (Social Media) เพื่อความรวดเร็วในการเผยแพร่ข้อมูลและง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

9. ข้อเสนอ/แนวทาง/มาตรการ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการยกระดับค่า CPI ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

9.1 การศึกษา และวิเคราะห์การประเมินค่าคะแนน CPI จากแหล่งประเมิน 9 แหล่งประเมิน โดยทำการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิธีการประเมิน การสำรวจ/จัดเก็บข้อมูล กรอบระยะเวลาการดำเนินงาน กลุ่มเป้าหมายในการสำรวจข้อมูล ตัวชี้วัดการประเมิน และประเด็นคำถามที่ใช้ในการประเมินของแต่ละแหล่งประเมิน เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบการประเมินผลค่าคะแนน CPI นำไปสู่การจัดทำแนวทางและมาตรการ

การเตรียมความพร้อม ทั้งด้านนโยบายการดำเนินงาน มาตรการ แผนงานโครงการ/กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารประชาสัมพันธ์ การสร้างการรับรู้ ที่สอดคล้องกับวิธีการประเมินของแหล่งประเมินได้อย่างถูกต้อง

9.2 การเผยแพร่ข้อมูล การสื่อสารข้อมูลประเด็นสำคัญ (Fact Sheet) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไปยังหน่วยงาน แหล่งประเมิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ต้องมีวิธีการเผยแพร่และนำเสนอข้อมูลทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นตามความเหมาะสมสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย ทันสมัย และสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้

9.3 การบูรณาการความร่วมมือในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการฯ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน และภาคประชาสังคม เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนแสดงความคิดเห็นต่อแผนงานโครงการ/กิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงาน สามารถดำเนินการได้จริง และเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมถึงบุคลากรของหน่วยงานให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์หรือการประชุมชี้แจงรับฟังความเห็นของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรนำมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ทุกครั้ง

9.4 การจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนในประเด็นปัญหาที่จะแก้ไข (Quick Win) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำมาตรการ แผนงานโครงการรองรับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับภารกิจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน และหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดแนวทางและเป้าหมายการทำงานได้อย่างชัดเจน รับรู้รับทราบถึงประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งสามารถกำหนดแผนการทำงาน ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงานได้

9.5 การส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนน CPI ทั้งนี้จะต้องดำเนินการรวบรวมความต้องการในการพัฒนาองค์ความรู้จากกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาพัฒนาชุดความรู้สำหรับการพัฒนาทักษะสำหรับบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ ทักษะด้านดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการบริการภาครัฐ รวมทั้งชุดความรู้ในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางการประเมินค่าคะแนน CPI ของแหล่งข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูลสำคัญอย่างถูกต้อง

9.6 การประเมินความสำเร็จจากการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ในการดำเนินงานแต่ละปีงบประมาณ เพื่อประเมินและวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรม ทั้งตัวชี้วัดด้านผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นและเป็นผลสืบเนื่องจากผลผลิตของโครงการ/กิจกรรมที่ได้ดำเนินงาน ภายใต้แผนงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำมาสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นของการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ผลการประเมินดังกล่าวยังสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงโครงการ/กิจกรรม ที่สามารถตอบสนองและสะท้อนเป้าหมายในเชิงคุณภาพที่เป็นผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ

9.7 การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ แผนงานโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินงาน โดยเฉพาะโครงการและกิจกรรมที่จะต้องอาศัยระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด (Mindset) ทักษะ ความตระหนักและจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริต ควบคู่กับการขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายและผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอื่น อาทิ เด็กและเยาวชน และประชาชน เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินโครงการและกิจกรรมทั้งโครงการที่ทำต่อเนื่องหรือโครงการที่เฉพาะรายปีจะต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัดที่สะท้อน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน จึงจะสามารถ สร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับการกำหนดโครงการให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม

9.8 ของประเทศ โดยผลักดันให้มีการดำเนินงานและประกาศใช้กฎหมายโดยเร็ว ทั้งนี้ การประกาศใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันการทุจริต นำไปสู่การป้องปรามผู้ที่จะกระทำการทุจริต และส่งผลต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นจำนวนคดีทุจริตและประพจน์มิชอบที่ลดลง ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต และภาพลักษณ์ของประเทศที่ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพจน์มิชอบ นอกจากนี้ข้อกฎหมายที่ประกาศใช้และเห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นรูปธรรมยังเป็น เครื่องยืนยันหรือข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ส่งผลต่อการประเมินค่าคะแนน CPI ของแหล่งประเมินอีกด้วย

9.9 การนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการดำเนินงานใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวก ความรวดเร็วในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานระบบบริการภาครัฐ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้แก่สาธารณชน ใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลต่าง ๆ กับประชาชน จะช่วยให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐได้มากขึ้น และลดภาระงานให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้การใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงการทำงานเข้ากับระบบการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานที่เป็นภาคีการขับเคลื่อนการพัฒนา สร้างการบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องผ่านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน

9.10 การพัฒนาหรือการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางผ่านระบบแพลตฟอร์มกลางในการให้บริการภาครัฐ แบบเบ็ดเสร็จ และเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศ โดยที่ประชาชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล หรือเป็นช่องทาง ในการแจ้งเบาะแสการทุจริตให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ศูนย์ข้อมูลกลางยังเป็นศูนย์กลาง ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้กับหน่วยงานต่างประเทศ ภาคเอกชน นักธุรกิจชาวต่างชาติที่สนใจและ ต้องการเข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศ ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างการรับรู้ในการแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันภายในประเทศออกสู่สาธารณชนและนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่า CPI โดยมีรายละเอียดดังนี้

10.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

ประการที่ 1 กำหนดแผนงานและโครงการโดยใช้ประเด็นที่ต้องการแก้ไขเป็นตัวตั้ง (Issue-based) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมและต้องสอดคล้องกับแผนงานทั้ง 4 เรื่องของแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนน CPI เช่น แผนเรื่องงานที่ 1 การป้องกันการติดสินบน ควรมีการกำหนดประเด็นให้ชัดเจนว่า จะแก้ไขการติดสินบนในกระบวนการใดบ้าง เช่น กระบวนการนำเข้าส่งออก กระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งโรงงาน เป็นต้น แผนงานเรื่องที่ 2 การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ควรระบุประเด็นหรือประเภทของการตรวจสอบการใช้อำนาจให้ชัดเจน เช่น การใช้อำนาจในการจัดสรรที่ดิน การให้ใบอนุญาต เป็นต้น แผนงานเรื่องที่ 3 การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ควรเลือกประเภทของการใช้งบประมาณหรือประเภทหน่วยงาน มาดำเนินการ เช่น การใช้งบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดจ้างสำหรับโครงการขนาดใหญ่ หรือโครงการที่ดำเนินการในระดับจังหวัดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น และสำหรับ แผนงานเรื่องที่ 4 ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ควรประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการให้บริการเดียวกัน เช่น การดูแลกลุ่มเปราะบาง การจัดสวัสดิการสังคม การช่วยเหลือเกษตรกร เป็นต้น หากสามารถกำหนดประเด็นในการดำเนินการขึ้นมาแล้วประเด็นนั้นสามารถครอบคลุมแผนงานทั้ง 4 เรื่อง จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการแบบมุ่งเป้าไปในทิศทางเดียวกัน ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นมีความเป็นรูปธรรม มีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงาน และยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการในประเด็นอื่นต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการยกระดับค่า CPI สำนักงาน ป.ป.ท. ควรทำการศึกษาเชิงลึกว่าผลการประเมินค่า CPI ของแต่ละแหล่งประเมินมีความเห็นว่าประเด็นใดที่ควรดำเนินการบ้าง แล้วนำเอาความเห็นที่ได้มากำหนดประเด็นเพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นเหล่านั้นต่อไป

ประการที่ 2 การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประกอบการดำเนินงาน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยลดโอกาสในการทุจริต เนื่องจากร่องรอยดิจิทัลสามารถใช้ตรวจสอบย้อนหลังได้ และยังสอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐในการมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล อย่างไรก็ตามจากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เทคโนโลยีดิจิทัลที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา เป็นการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน (G to C) ภาคธุรกิจ (G to B) และหน่วยงานภาครัฐ (G 2 G) ช่วยให้การให้บริการและการทำงานมีความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากร มีความถูกต้องมากขึ้น อย่างไรก็ตาม หากสำนักงาน ป.ป.ท. สามารถทำงานร่วมกับหน่วยงาน โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อช่วยกันยกระดับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บริการประชาชนและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไปควบคู่กัน (Anti-Corruption by Design) จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ประการที่ 3 ส่งเสริมให้ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน ใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดของภาครัฐเพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ แม้ว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา หน่วยงานของรัฐมีการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้นทั้งโดยหน่วยงานเอง หรือเปิดเผยผ่านแพลตฟอร์มกลาง เช่น ภาษีไปไหน หรือ ศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ (info.go.th) แต่ยังมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดเหล่านี้น้อยกว่าที่ควร สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานร่วมดำเนินการ ควรร่วมกันพัฒนาหลักสูตรในการใช้ข้อมูลเหล่านี้ให้แก่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน โดยมีทั้งเนื้อหาภาคการบรรยาย และกรณีศึกษาจากคดีหรือประเด็นที่เกิดขึ้นมาแล้ว ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลเปิดเหล่านี้เพื่อการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างไร

ประการที่ 4 การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีขีดความสามารถในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบให้สอดคล้องกับรูปแบบที่เปลี่ยนไป การทุจริตและประพฤติมิชอบมีการเปลี่ยนรูปแบบอยู่เสมอเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ บุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงควรได้รับการยกระดับทักษะเพื่อให้มีขีดความสามารถในการตรวจสอบการทุจริตและประพฤติมิชอบให้สอดคล้องกับรูปแบบที่เปลี่ยนไปตามบริบทการทำงานของแต่ละหน่วยงาน

ประการที่ 5 ความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการ โครงการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบควรเป็นโครงการที่มีความต่อเนื่องจึงจะเห็นผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม ด้วยเหตุนี้จึงควรมีการกำหนดประเภทของโครงการสำคัญ (Core Projects) ที่จำเป็นต้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และโครงการเสริม (Supplementary Projects) ที่อาจจะเป็นการดำเนินงานรายปี ในประเด็นเฉพาะด้าน

ประการที่ 6 การติดตามประเมินผลโดยใช้เส้นทางผลกระทบ (Impact Pathway) การประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานในระดับโครงการ ระดับแผน และในภาพรวม จำเป็นต้องประเมินจากผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้ การติดตามผลการดำเนินงานของโครงการจึงต้องเป็นการติดตามข้ามปีงบประมาณ เพื่อให้สามารถเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ การดำเนินการในลักษณะนี้ ผู้ติดตามประเมินผลควรมีความเข้าใจในการใช้เส้นทางผลกระทบในการกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อการประเมินผลในระยะกลางและระยะยาว รวมถึงต้องมีความสามารถในการถอดบทเรียนจากการประเมินเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของโครงการลักษณะเดียวกันในอนาคตต่อไป

10.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่า CPI

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสื่อสารเพื่อการยกระดับค่า CPI มี 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 การสื่อสารภายในประเทศเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและแรงหนุน สามารถทำได้โดยการสื่อสารการดำเนินงานทั้งในระดับภาพรวม และระดับพื้นที่ รวมถึงการสื่อสารในเชิงกรณีศึกษาเพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการป้องกันคดีที่คาดว่าจะเกิด และการดำเนินคดีที่เสร็จสิ้นไปแล้ว รวมถึงออกแบบการสื่อสารเพื่อสร้างผลกระทบ (Communication for Impact) ผ่านการออกแบบเนื้อหาที่สื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น ละครสั้น สารคดี คลิปการดำเนินงาน และการสื่อสารเชิงข่าว เป็นต้น

ประการที่ 2 การสื่อสารระดับสากลเพื่อให้ทราบถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นการสื่อสารการดำเนินงาน ความสำเร็จ และกรณีศึกษาที่ดำเนินงานแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ไปยังกลุ่มเป้าหมายในระดับสากล อย่างน้อยควรครอบคลุมภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน ญี่ปุ่น จีน และอาหรับ เพื่อให้ครอบคลุมนักลงทุนต่างชาติและคู่ค้าหลักของประเทศไทย

ประการที่ 3 การสื่อสารไปสู่แหล่งต้นทางของการประเมินที่ใช้ในการคำนวณค่าคะแนน CPI เพื่อให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน เป็นการสื่อสารแบบมุ่งเป้าโดยการกำหนดหน่วยงานหรือบุคคลที่เป็นผู้ประเมินของแต่ละแหล่งประเมิน แล้วสื่อสารความสำเร็จที่เกิดขึ้นไปยังกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ นอกจากนี้แล้วหากมีโอกาสก็ควรเข้าพบเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้ประเมินเพื่อให้มีความเข้าใจสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการประเมิน และการดำเนินการที่จะช่วยยกระดับค่า CPI ได้ หรืออาจจะจัดเป็นการประชุมวิชาการนานาชาติ แล้วเชิญผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้มาให้ความเห็นก็ได้เช่นกัน

**สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.)**

**99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ
ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120**

โทร 02 502 6670-80 ต่อ 1512 หรือ 1514

e-mail : cpipacc@gmail.com